

Antoisampaan opiskeluun

OPISKELU ON IHMISEN PARASTA AIKAA!

Tuomas Saloniemi

Esipuhe

Antoisampaan opiskeluun-opas on kirjoitettu sinulle. Sen tarkoituksena on helpottaa opiskelua yliopistossa, monipuolistaa kuvaasi opiskelusta sekä auttaa Sinua välttämään muutamia yleisimpiä sudenkuoppia opiskelu-urallasi. Oppaan on koontanut musiikin kandidaatti Tuomas Saloniemi. Opas on julkaistu ensimmäisen kerran 1995, sitä on päivitetty 2002. Työn tilaajana on ollut Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY. Tässä oppaassa on paljon materiaalia edellisestä oppaasta ja haluankin kiittää sen kirjoittajia Katja Rytä ja Annukka Uusitaloa.

Tätä opasta voi käyttää monella tavalla. Se sisältää mahdollisimman käytännönläheisiä neuvoja ja vinkkejä parempaan ja antoisampaan opiskeluun. Opas pyrkii myös syventämään eri palautejärjestelmien tuottamia tuloksia erilaisista oppimistyyleistä ja laajentamaan käsitystäsi yliopisto-opintojen luonteesta. Opas pyrkii myös antamaan lisävästystä eri palautejärjestelmien tulosten tulkitsemiseen.

Tätä opasta tehtäessä on haastateltu monia ihmisiä. Haluaisin kiittää Mikko Valkosta, Leena Huovista, Anna Parpalaa, Marja-Leena Hauhiaa, Juha Niemistä, Johanna Mikkosta, Raija Lahdenperää, HYYn työkavereita sekä puolisoani Airi Lahtista.

HYYn keskustuimistolla 1.6.2012

Antoisampaan opiskeluun -opas

Kirjoittaja

Tuomas Saloniemi

Ulkoasu

Oscar Hagen

Julkaisija

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta

Paino

Yliopistopaino

Sisällysluettelo

1. Kaikki opinnoista eli miten opiskellaan s.4

Tässä luvussa käydään läpi oppimiseen liittyviä perusasioita: asennetta, motivaatiota ja erilaisia työkaluja oppimiseen.

2. Antoisamman yliopisto-opiskelun välineet s.13

Tämä luku kertoo erilaisista opiskelutyyleistä ja niiden vaikutuksesta oppimistulokseen. Lisäksi käsitellään tiedonhankintaa ja löytämistä.

3. Opiskelutekniikat s.19

Tässä luvussa syvennytään ensimmäisessä luvussa viitattuihin opiskelutekniikoihin. Erityishuomion kohteena ovat lukutaito, kirjoitustaito ja erilaiset akateemisen kirjoittamisen tyyli.

4. Kimppakivaa s.37

Yhdessä tekeminen ja ryhmänä toimiminen ovat myös yliopisto-opiskelun tärkeimpiä taitoja. Tässä luvussa annetaan ohjeita ja neuvoja hyvän ryhmätyön ja ryhmässä toimimisen saavuttamiseksi.

5. Yliopistoyhteisö antoisamman opiskelun areenana s.42

Tässä luvussa kerrotaan yliopistosta yhteisönä sekä yliopiston kehittämisestä ja yhteisestä vastuusta.

6. Opiskelija ja terveys s.48

Tässä luvussa käydään läpi opiskelijan terveyteen vaikuttavia seikkoja. Mielen terveys, fyysinen terveys ja psyykinen hyvinvointi ovat kulmakiviä hyvän opiskelutuloksen saavuttamiseksi. Luvussa kerrotaan myös työssäkäynnistä ja opiskelusta sekä toimeentulosta.

Johdanto

Elämä on ihmisen parasta aikaa, ainakin Matti Nykäsen mukaan. Yliopisto-opiskelu on monivuotinen projekti. Se tarkoittaa aina monenlaisia mullistuksia ihmisen elämässä. Muutto pois kotoa, uuden elinympäristön löytäminen ja mahdollisesti alkavat ihmissuhteet ovat voimakkaita stressitekijöitä. Uusi elämänvaihe on valtava mahdollisuus. Siitä kannattaa ottaa kaikki irti.

Joskus tuntuu siltä, että kaikki ei mene niin kuin on tarkoitus. Älä hätäile, se on normaalia. Varsinkin opintojen alussa tapahtuu yhtä aikaa monta asiaa ja olisi erikoista jos kaikki kävisi kuin tanssi. Vastoinkäymiset ja riittämättömyyden tunteet ovat normaaleja ja koskettavat aivan varmasti joka ainoaa yliopisto-opiskelijaa.

Yliopistossa jokainen rakentaa oman, itsenäisen opintopolkunsa. Sinulla on suuri vastuu siitä millainen tutkinnostasi tulee. Tätä varten yliopistolla on kuitenkin tarjota paljon tukea: opintosuunnittelijoita, tuutoreita, tutoropettajia, opintopsykologeja ja –pappeja, kaikki käytössäsi. Tärkein neuvo koko yliopistourallesi on kysyä. Suurin osa opiskeluun liittyvistä ongelmista voidaan ehkäistä pelkästään kysymällä. Jos et tajua luennolla jotain tiettyä asiaa, on todennäköistä että salissa on monta muutakin jotka sitä eivät ymmärrä. Jos opiskelut eivät suju, kysy apua ajoissa. Sitä on tarjolla.

Tämä opas ei ole tarkoitettu universaaliksi linnunradan käsikirjaksi. Se on pikemminkin kokoelma neuvoja ja vinkkejä sekä yritys esittää opiskelijoiden yleisimpiä virheitä opinnoissa. Oppaassa kuvataan opiskelutekniikoita ja oppijatyyppejä (luku 2), opiskelijan sosiaalista hyvinvointia (Luvut 5 ja 6) sekä erilaisia turvaverkkoja (Luku 6).

Opiskelu ei ole välivaihe ihmiselämässä. Tutkinnon tekeminen on monivuotinen prosessi ja opiskeluaika täyttää elämää. Nauti siitä!

1. Kaikki irti opinnoista eli miten oikein opiskellaan

Opiskelu yliopistossa eroaa suuresti opiskelusta lukiossa tai ammattikoulussa. Opiskelu on vapaampaa ja valinnaisia kursseja on enemmän. Samalla opiskelijan vastuu on suurempi. Lyhyesti sanottuna, kauan odotettu akateeminen vapaus on viimein totta. Sinä päätät mitä haluat opiskella ja miten vapauttasi käyttää. Suuren vallan mukana tulee kuitenkin suuri vastuu. Yliopistossa on paljon apua ja tukea tarjolla, mutta näitä pitää itse osata käyttää. Opiskelijoiden opintomenestystä seurataan nykyään automaattisesti ja yliopisto lähettää kyselyn opiskelutahdistasi, jos tietty opintopistemäärä alittuu. On silti järkevämpää itse olla aktiivinen ja varmistaa, että opintopisteitä kertyy sopivaa tahtia kuin tehdä selvityksiä jälkikäteen.

Jos opinnot eivät etene suunnitellulla tavalla (oli syy mikä tahansa) ole ajoissa yhteydessä opintosuunnittelijaan. Opintoihin saa lisäaikaa jos sille on tarvetta, mutta mitä aiemmin tilanteeseen pääsee vaikuttamaan, sitä häiriöttömämmin opiskelusi saadaan jatkumaan.

1.1 Asenne oppimiseen

Miksi hakeuduit opiskelemaan juuri omaa alaasi? Ei mikään yksinkertainen kysymys. Vastauksia on monenlaisia: osa on hakeutunut unelma-alalleen, osa on tullut opiskelemaan sattuman kautta ja osa pitää alaa muuten vain mielenkiintoisena. Kaikki nämä ovat yhtä arvokkaita syitä opiskella. Vaikka tähän kysymykseen on harvoin yksiselitteistä vastausta, sitä kannattaa aina silloin tällöin pyöritellä mielessään.

Opiskelu on prosessi, joka varmasti muuttaa sinua. Opiskeluaikana ammatillinen identiteettisi pikkuhiljaa kasvaa ja muotoutuu. Tämä prosessi on hidas ja huomaamaton mutta kuitenkin alati läsnä.

Optimistinen ja avoin mieli ovat tärkeitä opiskelumotivaatiota tukevia asioita ja tuovat elämään mielekkyyttä. Tämä ei kuitenkaan poissulje mielialojen ailahtelua tai joskus opiskelijan valtaavaa voimattomuuden tunnetta. Turhautumisen ja voimattomuuden tunteista sekä motivaation puutteista kannattaa kuitenkin puhua ajoissa oppilaitospastorille, opintopsykologille, kavereille, vanhemmille tai puolisolle. Ne ovat normaali osa oppimisprosessia. Yliopisto-opiskelujen aloittamiseen saattaa liittyä myös paikkakunnan vaihto ja läheisten jääminen vanhalle kotipaikkakunnalle. Vanhoihin kavereihin kannattaa pitää yhteyttä ja uusia yrittää löytää. Jos tämä tuntuu hankalta, voit aloittaa vaikkapa Nyyti ry:n hengailuilloista.

1.2 Motivaatio

Opiskeluun tarvitaan luonnollisesti motivaatiota. Kirjat eivät tenti itse itseään ja laskarit on sinun pakko tehdä. Motivaatio saattaa joskus olla hukassa. Tämä on täysin luonnollista. Monivuotiseen opiskelu-urakkaan kuuluu varmasti myös niitä hetkiä jolloin ei voisi vähempää kiinnostaa. Laajaan tutkintoon kuuluu varmasti myös kursseja, jotka eivät kiinnosta ja joista haluaa päästä vain mahdollisimman nopeasti eroon. Tällaisia hetkiä ei kannata pitää tulpana omalle opiskelulle.

Jos motivaatio tuntuu olevan hukassa, kannattaa miettiä mikä aiheuttaa huonon motivaation. Motivaatio-ongelmat itse harvoin ovat ongelma, ne ovat yleensä oire jostakin. Onko se huono opettaja, hankala kurssi-aika, pahanhajuinen vieruskaveri vai omat parisuhde-ongelmat? Joskus pelkkä yksittäisen ongelman ratkaisu parantaa tilannetta ja helpottaa oloa. Hankalaan motivaatio-ongelmaan kannattaa yrittää löytää myös uutta näkökulmaa esimerkiksi työelämän tai aiempien kurssien kautta. Erilaiset kurssit saattavat vaatia myös erilaisia lähestymistapoja opiskelutekniikoiden suhteen. Näistä lisää myöhemmin.

Usein motivaatio-ongelmat ovat itse asiassa jotain aivan muuta kuin motivaation puutetta. Ja muista: hankalakin kurssi loppuu ennemmin tai myöhemmin eikä siihen tarvitse enää palata. Sitä paitsi hankalien kurssien selvittämisestä tulee todella hyvä fiilis. Järkäläisen tutkintoprojektin loppuun saattaminen vaatii opiskelumotivaatiota ja kykyä laittaa persettä penkkiin. Opiskelun ei kuitenkaan pidä olla ilotonta puurtamista hampaat irvessä. Jos asiat eivät suju, muuta asioita niin pitkään että opiskelun riemu ja ilo löytyy. Opiskelu on kivaa!

1.3 Zen ja opiskelun taito

Kuten sanottua, opiskelu yliopistossa eroaa huomattavasti aiemmista opiskelukokemuksistasi. Kirjojen lukemisen, tenttien ja laskareiden lisäksi opit pikkuhiljaa tieteellisen asenteen: ammatillisen identiteetin, tiedeyhteisön käytännöt ja kasvun kohti asiantuntijuutta. Yliopistossa opiskeltavaa on valtavasti ja sen kaiken sisäistäminen vie oman aikansa. Ole kärsivällinen. Ole myös älykäs ja mieti mitä teet.

Jos kaikki on kohdallasi sujunut tähän mennessä hyvin, et varmaankaan ole pysähtynyt miettimään miten opiskelet. Tapoja käsitellä tietoa on monenlaisia. Motivaatio-ongelmat selittyvät joskus jo pelkästään epäsopivalla opiskelutavoilla. **Tietoa voit omaksua monilla tavoilla:**

- Kirjoittamalla (muistiinpanot, esseet)
- Katsomalla (prujut, powerpointit, visuaalinen muisti)
- Kuuntelemalla (luennot, nauhuri luentomuistiinpanovälineenä)
- Piirtämällä (kaaviot, mindmapit tai vaikka sarjakuvat)
- Koskettamalla (kinesteettinen muisti)

Nämä tavat ovat yleistyksiä ja useimmat ihmiset käyttävät useampia näistä. Kokeile vaikka kaikkia ja löydä omasi. Loppujen lopuksi ei ole mitään väliä miten tietoa omaksut. Tärkeintä on se, että löydät opiskelutavalle aineelle ja omalle itsellesi sopivan tavan. Tietoa pitää myös pystyä käsittelemään sen jälkeen kun se on omaksuttu. Tässäkin kannattaa löytää oma tapansa: jäsennätkö valtavasta tietomosaiikista kuvan vai hahmotatko tiedon lineaarisesti omaksumisjärjestyksessä?

Myös optimaaliset olosuhteet eri opiskelijoille vaihtelevat. Toiset haluavat kuunnella naapurin riemuksi täysillä heviä opiskellessaan, toiset vaativat hiljaisuutta. Toiset oppivat parhaiten ryhmässä, toiset yksikseen. Nämä asiat löytää usein vain kokeilemalla. Työskentelytiloja löytyy yliopistolta valtavasti. Kirjastoissa on paitsi hiljaisen työn lukusaleja, myös varattavia ryhmätyöhuoneita ja aulatiloja työskentelytiloiksi. Laitoksen

käytävien sohvien ja pöytien käyttäminen opiskeluun ja lukemiseen on luvallista, jopa suotavaa.

Opiskelutekniikkoja on useita erilaisia. Kun olet saanut opiskeluympäristön ja omat oppimistapasi kuntoon, mieti hetki miten oikein opiskelet. Usein pelkkä läpilukeminen useaan kertaan ei ole järkevä tapa

1.4 Suunnittele! Eli kuinka tehdä suunnitelmia ja olla pitämättä niistä kiinni

Tutkinnon suorittamiseen menee vuositolkulla aikaa. Kukaan ei pysty suoraan hahmotamaan sitä valtavaa aikamäärää joka opintoihin pitää sijoittaa. Tätä varten tarvitaan suunnitelmia. Suunnitelmia kannattaa alussa tehdä mieluummin liian paljon kuin liian vähän.

Yliopisto vaatii opiskelijoita tekemään opintosuunnitelman. Opintosuunnitelman on tarkoitus olla luonnos siitä, miten saat tutkintosi suoritettua ja mitä kursseja siihen tarvitset. Tämän tekemiseen kannattaa varsinkin ensimmäisenä vuonna käyttää aikaa. Opinto-ohjaajilla on yleensä hyvä tuntuma siihen, paljonko aikaa kurssien tekemiseen kuluu ja minkälaisia Hopsia on järkevää tehdä. Vaikka viikoittainen lukujärjestyksesi näyttäisi tyhjältä, muista että opintoihin kuluu aikaa muutenkin kuin pelkillä luennoilla. Oma valmistautuminen, lukeminen ja muu tiedonhankinta on vähintään yhtä tärkeää. Vapaa-ajasta ja rentoutumisesta puhumattakaan.

Hopsia sanotaan henkilökohtaiseksi ja se voi jopa ollakin sitä. Usein hops kuitenkin tehdään valmiista pohjasta ja saattaa olla, että tämä pohja on epärealistisesti mitoitettu. Jos sinusta tuntuu että Hops on kerta kaikkiaan liian tiukka, älä pelkää muuttaa sitä. Saattaa hyvin olla että kurssiin menevän ajan on suunnitellut joku, jolle asiat ovat itsestään selviä. Kannattaa tarkastella omaa Hopsia ja miettiä, mistä tietää jo enemmän. Jos sinulla on jo perustiedot aiheesta, syventäviin kursseihin menee todennäköisesti vähemmän aikaa kuin täysin uuden asian opiskelun aloittamiseen.

Hopsia voi ja kannattaakin päivittää vuosittain. Tavoitteet ja oma aikataulu saavat elää, mutta tavoitteellisuuden säilyttäminen on tärkeää. Opettajatutorit, opiskelukaverit ja ensimmäisten vuosien aikana kertyvä oma kokemus auttavat varmasti tulevaisuudessa Hopsin päivittämisessä.

Tee Hopsin lisäksi itsellesi omia työsuunnitelmia. Missä vaiheessa kurssien tentit ovat, missä vaiheessa tenttikirjoista puolet pitää olla luettuna? Merkitse nämä kalenteriisi tai tee erillinen suunnitelma paperille. Mitä enemmän teet suunnitelmia, sitä nopeammin pystyt suhteuttamaan omaa toimintaasi tavoiteaikatauluusi.

Jos nämä eivät kohtaa, mieti miksi. Onko asettamasi aikataulu epärealistinen vai etkö ole pysynyt siinä muista syistä? Älä pelkää muuttaa asettamiasi aikarajoja. Ne ovat työväline, eivät päämäärä.

Työsuunnitelmia kannattaa tehdä koko opiskelujalle.

Kalenteri

Joskus työtaakka ja omat tavoitteet eivät kohtaa. Silloin kannattaa kokeilla kirjata kaikki päivittäiset toiminnot kalenteriin. Muutaman viikon seurannalla saat hyvän kuvan siitä, mihin aikasi kuluu. Jos koet kalenterinkäytön mielekkääksi voit käyttää sitä myös jokapäiväisen elämän suunnittelussa. Kirjaa kalenteriin tehtävät, joista et saa lipsua:

- luennot
- ruokailut
- suuremmat tehtävät, seminaarityöt, gradu tms.
- muut itsenäistä työskentelyä vaativat opiskelujaksot
- liikunta
- tärkeät henkilökohtaiset toiminnot, kuten harrastukset ja muu sosiaalinen elämä

Mukauta viikkorutiinisi sinulle tärkeiden ihmisten aikatauluihin. Älä tee liian tiukkaa suunnitelmaa, vaan varaa tiukan päivän jälkeen väljempi päiväohjelma. Sijoita tärkeimmät asiat päiväohjelman sinulle miellyttävimpään kohtaan. Opi tuntemaan itsesi: oletko aamu- vai iltavirkku? Hankalimmat ja työläisimmät työt kannattaa asettaa tämän mukaan.

Eri viikoista ei ole järkevää tehdä samanlaisia. Opi tuntemaan itsesi: nautitko rutiininomaisesta päivärytmistä vai kaipaatko säännöllisesti vaihtelua?

1.5 Moka

Aina välillä kaikki menee ihan pipariksi. Näin käy silloin tällöin myös opinnoissa. Kun tentistä tulee hylsy, laskarit eivät kelpaa tai opinnot muusta syystä sakkaavat, kannattaa miettiä yksityiskohtaisesti miksi näin tapahtui.

Mokatustakin kurssista voi oppia paljon. Synn perusteellinen selvittely auttaa ennen kaikkea sinua itseäsi. Itsensä syyttäminen ei nosta arvosanoja tai tuo kurssisuoritusta, mutta antaa sinulle arvokasta tietoa siitä mitä oikein tapahtui. Helpoimmillaan kannattaa hahmotella itselleen vastaus muutama kysymykseen:

- Mitä tapahtui?
Esimerkiksi iso tentti hylättiin
- Miksi tapahtui?
Esimerkiksi: oma aikataulut tenttiin valmistautuessa ei onnistunut, osa tenttikirjoista jäi huonosti opiskelluksi.
- Miten korjataan?
Korjataan aikataulu realistisemmaksi uusintatenttiin mentäessä, valmistaudutaan paremmin

Myös hieman seikkaperäisempiä kysymyksiä voi käyttää apuna. Edellisten lisäksi kannattaa vielä miettiä

- Mihin moka vaikuttaa? Pitääkö opintosuunnitelmaa muuttaa, pitääkö muita kursseja uudelleenaikatauluttaa?
- Minkälaisia muutoksia omaan toimintaan täytyy tehdä?
- Tarvitaanko opiskeluun enemmän aikaa, tarvitaanko toisenlaista opiskelutekniikkaa, tarvitaanko lisää itsekuria?
- Tarvitaanko lisää aikaa, riittääkö jaksaminen?

1.6 Kysy!

Yliopistossa oppii monia tärkeitä taitoja, mutta kyky kyseenalaistaa ja kysyä on varmasti kärkevässä kaikilla tieteen- ja taiteenaloilla. Taito on täysin välttämätön akateemisen kasvun kannalta. Myös arkisesta kyselemisestä ja selvittämisestä seuraa poikkeuksetta enemmän hyötyä kuin haittaa.

Kysymisestä ja kyseenalaistamisesta kannattaa tehdä itselleen tapa. Usein kysymys kannattaa myös pukea sanoiksi ja kysyä. Tiedeyhteisössä ja yliopistolla on samat säännöt kuin muuallakin: tyhmiä kysymyksiä ei ole. Sinulla on oikeus, suorastaan velvollisuus, ymmärtää ja sitä kautta oppia. Hankalinta kysymyksissä on yleensä oikean kysymyksen löytäminen ja askarruttavan ajatuksen pukeminen sanoiksi.

Yliopistolla sinun oletetaan osaavan kysyä ja etsiä apua sitä tarvitessasi. Suurella todennäköisyydellä etsimäsi asia löytyy jostain, joten etsi ensin. Näin saat todennäköisesti kysymyseesi vastauksen kaikista nopeimmin. Tarkenna siis itsellesi ensin mitä oikein etsit ja mitä tarvitset. Jäsennä tarpeitasi vaikkapa seuraavien runkojen kautta:

Suora neuvonta ja informointi

Kurssit ja opintokokonaisuudet: missä kurssi pidetään, koska se pidetään, miten se arvioidaan? Löytyykö tämä tieto jo valmiiksi netistä?

Ymmärtävä auttaminen

Milloin tarvitsen henkistä apua? Miten saan ystäviä? Miten löydän opiskelumotivaatiota?

Oppisisällöllinen ohjaus

Mitä kurseja tarvitsen tutkintooni, mitä minulta vielä puuttuu, kannattaako ottaa tämä vai tuo kurssi, mitä kurssia tarvitsen tulevassa työelämässäni?

Opiskelutekninen ohjaus

Miten opiskelen paremmin, miten saan ajatukset pysymään fokuksituna, miten käytän opiskelutekniikoita?

Opettajien ja opettajatutorien puoleen voit kääntyä myös luentojen tai vastaanottoaikojen ulkopuolella. Kunnioita kuitenkin ihmisten työrauhaa ja esimerkiksi pyyntöä tulla juttelemaan vastaanottoaikana. Käytä myös pelisilmää– jos näet professorin todella keskittyneenä työntouhussa, voi olla että kannattaa odottaa seuraavaan vastaanottoaikaan. Opettajat tekevät yliopistolla paljon muutakin kuin opettavat ja tämä tehdään muulloin kuin vastaanottoaikana. Mieti aina voitko selvittää vastauksen verkosta. Todennäköisesti saat vastauksen silloin nopeammin ja varmemmin.

Usein yliopistosta on helppoa löytää joku, joka on kiinnostunut samoista asioista kanssasi tai osaa kertoa niistä enemmän.

Kysyminen on myös hyvä keino fokusoida seuraavassa luvussa käsiteltäviä lukutekniikoita. Mieti mitä haluat oppia tietystä kirjasta, miksi se on valittu kurssille, onko se paras teos sinulle? Löytyykö jostain samat asiat esitettynä selvemmin? Voit myös kertoa kurssin opettajalle omista tuntemuksistasi materiaalin suhteen, mutta muista että opettajalla on viimekädessä oikeus päättää opetettavista sisällöistä ja käytettävästä materiaalista.

Kysy myös lukemisen aikana vastaako kirjassa esitetty tieto aiemmin oppimaasi, onko se sen kanssa ristiriidassa ja tarvitsetko lisätietoa jostain muusta lähteestä? Näitä kysymyksiä kannattaa kirjoittaa ylös myös oppimis- tai luentopäiväkirjaan.

1.7 Tutki!

Yliopistojen perustehtäviä ovat tutkimus ja opetus. Näiden suhde ei ole aina aivan ongelmaton, vaikka yhtä ei olisi ilman toista. Molemmat muodostavat kuitenkin tiedeyhteisön josta myös puhutaan myöhemmin. Varsinkin opintojesi myöhemmissä vaiheissa nämä kaksi sitoutuvat yhteen erottamattomaksi kokonaisuudeksi.

Tutkiminen on myös paitsi metodi, myös asenne. Yleensä kaikkia asioita kannattaa tutkia ja punnita. Huomaat että jotkut asiat eivät kiinnosta sinua yhtä paljon kuin toiset. Huomaat myös, että on paljon asioita jotka ovat välttämättömiä tutkinnossa mutta eivät tulevaisuudellesi. Näin pitääkin olla. Laaja yleissivistys on kuitenkin yksi yliopistotutkinnon tarkoituksista.

1.8 Arvioi

Arviointi liittyy kysymiseen ja tutkimiseen. Suhtaudu analyyttisesti opiskeluusi. Arviointi on kehittämisen ja kehittymisen väline, ja se voidaan kohdistaa oppimisen lisäksi myös opetukseen ja koko opiskeluympäristöön. Arviointi on itsessään myös arvostamista, sillä se mitä arvioidaan koetaan yleensä myös tavoittelemisen arvoiseksi ja tarpeelliseksi. Koska arviointi siis ohjaa voimakkaasti toimintaa ja tavoitteen asettelua, on se ymmärrettävä laajempaan kuin pelkästään opettajan yksin antamana tai kurssin loppututkimukseen pohjautuvana arvoanana. Parhaimmillaan arviointi on pohtivaa, realistista, jatkuvaa ja kehittymistä tukevaa.

Arviointi on myös osa asiantuntijuuttasi. Vaatii paljon rohkeutta ja viisautta kertoa muille missä heidän mielestäsi pitäisi kehittyä ja paljastaa itsestäsi se, mitä et vielä tiedä. Arviointi on voimakas työkalu ja parhaimmillaan se auttaa sinua huomaamaan kehittämiskohteita ja kehittämisen paikkoja asiantuntijuudessaasi.

Arviointi on paljon muutakin kuin kurssin lopussa annettu verkkopalaute. Palautteen antamista ja vastaanottamista käsitellään myöhemmin tässä oppaassa; se ei ole myötäsyttyinen kyky vaan taito jota pitää harjoittaa.

1.9 Palaute

Opiskelussa yksi tärkeä työkalu on palautteen anto ja vastaanotto. Palautteen antaminen ei ole ihan yksinkertainen juttu. Sitäkin pitää opetella ja siinä tulee ajan myötä sujuvammaksi ja paremmaksi. Palautteen annossa kannattaa pitää järki mukana ja miettiä, minkälaista palautetta itse haluaisi.

Palautetilanteet vaihtelevat. Joskus palaute annetaan suullisesti heti esityksen jälkeen, joskus se kerätään verkkokyselyllä kurssin päätyttyä. Mieti tarkkaan, mitkä ovat ydinkohdat joista haluat antaa palautetta. Tiivistä ne muutamaan lauseeseen. Muista, että jokaisessa kurssissa ja esityksessä on jotain hyvääkin. Ota aikaa ja ole kiltti. Palautteen annossa ei pidä olla liian lepsu tai ympäripyöreä, toisaalta taas kärjistyksiä ja yleistyksiä pitää välttää. Älä missään nimessä mene henkilökohtaisuuksiin edes leikilläsi.

Palautteen tarkoituksena on auttaa kaikkia oppimaan. Palautteen saaja saa työstään palautteen, mutta myös palautteen antaja aktiivisesti miettii ja käy läpi tilannetta josta palautetta annetaan. Palautteen tarkoituksena ei ole nolata muita tai korostaa omaa osaamista. Päteminen ja itsensä korostaminen on huonoa palautteen antoa. Jos kurssiarvosana on kytketty palautetilaisuuteen voi huono palautteenanto jopa laskea arvosanaa.

Palautteen vastaanotto on myös taitolaji. Jos saat negatiivista palautetta, muista että se koskee työtäsi, ei sinua itseäsi. Palaute saattaa tuntua epäreilulta. Kannattaa pyytää se kirjallisena ja palata siihen muutaman päivän päästä. Tarkastele työtäsi palautteenantajan näkökohdasta ja korjaa selkeät epäkohdat. Mieti sen jälkeen ongelmallisempia kohtia miten parannat työtäsi niin että palautteessa mainitut asiat on korjattu?

Epäasiallinen palaute on tietysti asia erikseen. Se on kiusaamista eikä sitä tarvitse kenenkään sietää. Jos koet tullesi kohdelluksi epäasiallisesti, ota yhteys oman yliopistosi häirintäyhdyshenkilöön.

Opiskeluajanasi tulet saamaan satoja erilaisia verkkokyselyitä eri aiheista. Valitettavasti yliopisto on valtavan iso laitos jossa vasen käsi ei aina tiedä mitä oikea jalka on juuri kysynyt opiskelijalta, joten päällekkäisyyksiäkin saattaa tapahtua. Vastaa mahdollisimman mukaan kyselyihin, sillä niiden avulla parannetaan opiskeluympäristöä ja opetusta. Se on oikeasti tärkeää.

SWOT- analyysi

Opiskelun tukena voit käyttää myös SWOT-analyysia. SWOT (Strengths, weaknesses, opportunities, threats) on analyysityökalu jolla voi purkaa oikeastaan mitä vaan. Se on yksinkertainen nelikenttä, johon kirjataan tutkittavan ilmiön eri ominaisuudet.

SWOT- analyysia voi käyttää hyvin menestyksekkäästi oppimisen ja osaamisen purkamiseen. Sen käyttö vaatii rehellisyyttä. SWOT- menetelmä kannattaa aina tehdä paperille. Voit tehdä myös aikasarjoja jossa voit seurata jonkin ilmiön kehittymistä.

ESIMERKKI SWOT- taulukosta

Vahvuudet (Nopea lukija, osa teoriasta jo hallussa)	Heikkoudet (Hidas kirjoittaja, viitetekniikka hakusessa)
Mahdollisuudet (Kurssin x voisi tehdä kirjatentinä, ruotsin kurssin kesällä avoimessa)	Uhat (Monta kurssia päällekkäin, riittääköhän aika? Työvuorolista vielä auki)

2. Antoisamman yliopisto-opiskelun välineet

Kohti antoisampaa opiskelua ja oman alasi asiantuntijuutta pääset parhaiten määrätietoisella otteella ja päätöksellä kehittämään omaa toimintaasi vastaamaan paremmin uuden ympäristön asettamia haasteita. Yliopisto suorastaan tulvii uutta tietoa ja uusia mielenkiintoisia asioita, joten sinun on syytä pysyä valppaana. Mistä tietää, mitä lähteitä kannattaisi lukea ja mistä lähteä etsimään tietoa esimerkiksi opinnoissa vastaan tulevan esseen tai tutkielman kohdalla? Vaihtoehtoisia lähteitä on valtavasti, mutta miten löytää ja valikoida niistä se oikea? Tieteellisten teosten ja artikkeleiden keskellä saattaa lukemiseen tottuneellakin opiskelijalla mennä sormi suuhun, sillä opiskeltavat teokset sisältävät paljon asiaa tiiviissä paketissa. Kirja on luettu, mutta mitä siitä jäi käteen? Koska eri tilanteet ja eri oppiaineet vaativat erilaista lukemista, on opiskelijan hyvä tunnistaa niin omat kuin eri tilanteidenkin vaatimat lukutavat.

Tiedonhankinta ja olemassa olevaan tietoon perehtyminen on tärkeä perusta, jonka pohjalta opiskelija rakentaa uutta tietoa. Uuden tiedon luominen ja oman ajattelun ilmaiseminen tiedeyhteisössä vaativat tiedonhankintataitojen lisäksi myös sujuvaa kirjallista (luku 3.5) ja suullista (luku 3.12) ilmaisua. Kummatkin ovat tärkeitä akateemisen tiedon esittämisen, mutta myös oppimisen ja opiskelun, välineitä.

2.1 Opiskelutyylit

Opiskelua ja oppimista voidaan tutkia myös tieteellisesti. Eri yliopistoissa on käytössä erilaisia mekanismeja palautteen keräämiseen. Nämä mekanismit ja niiden takana toimivat järjestelmät analysoivat opintomenestystäsi, suoritusprofiiliasi ja muita tekijöitä ja koettavat hahmottaa sinusta karkeaa kuvaa oppijana. Parhaimmillaan palautejärjestelmistä muodostuu sinulle käsitys itsestäsi oppijana ja palautejärjestelmät auttavat sinua tavoitteisasti, joskus ne taas menevät täysin metsään. Kaikki opiskeluun liittyvä tieto on kuitenkin hyvä käydä läpi ja miettiä, voiko se auttaa sinua oppimaan.

Opiskelua voidaan kuvata nelikentillä ja erilaisilla akselistoilla. Yksi tapa hahmottaa omaa lähestymistapaa opiskeluun on ryhmitellä sitä syväsuuntautuneeseen, pintasuuntautuneeseen ja järjestelmälliseen lähestymistapaan. Näitä sanoja kannattaa tarkastella ilman arvolutausta tai oletusta siitä, että eri opiskelutekniikat tarkoittaisivat huonompaa ihmistä tai edes välttämättä opiskelutulosta. Näissä kaikissa on omat etunsa ja haittansa. Lisäksi opiskelijan lähestymistapa vaihtelee myös kurseittain. Näin pitääkin olla.

Tiedekuntasi tai yliopistosi saattaa käyttää mekanismeita joka tekee sinulle automaattisesti yhteenvedon arvioidusta oppimistyylistäsi. Tämä on siis vain approksimaatio. Jos tällaista mahdollisuutta tarjotaan, kannattaa se tietysti käyttää hyväksi. Jos koet että nykyiset opiskelutyylisi ja -tapasi eivät vastaa täysin sitä, mitä haluaisit saavuttaa kannattaa palaute ottaa vakavasti. Varaa aika opintopsykologille syvempää oppimistyylien tarkastelua varten.

Syväsuauntautunut lähestymistapa

Syväsuauntautuneessa lähestymistavassa opiskelija yhdistelee mahdollisimman hyvin opittuja asioita jo aiemmin olemassa olevaan tietorakenteeseen ja tietoon. Asioista muodostuu pikkuhiljaa isompia kokonaisuuksia jotka kytkeytyvät myös ajattelu- ja hahmotustavan muutoksiin. Opiskelijalle on myös tärkeää etsiä opittaville asioille perusteluja ja erilaisia näkökulmia.

Syväsuauntautuneisuus tarkoittaa yritystä ymmärtää syvällisesti opiskeltavaa alaa ja muodostaa siitä kokonaisukuva jota haastaa ja koetella. Oppimisessa yhdistyy sekä ymmärrys, kokonaisuuksien hahmottamien ja asioiden muistaminen näiden yhdistämisen avulla. Syväoppiminen on yleensä tie hyvään opintomenestykseen, mutta huomaa että syväoppimisessa vaarana on liian syvälle meneminen. Pahimmillaan tutkinto hahmottuu putkena eikä voi viedä eteenpäin ennen kuin koko tieteenala on sisäistetty. Älä siis uppoa liian syvälle ja päästä joskus irtikin. Muista, että asiaan perehtyminen ei lopu tenttiin tai loppu-tutkintoon vaan jatkuu vielä paljon kauemmin.

Pintasuuntautunut lähestymistapa

Pintasuuntautuneessa lähestymistavassa pääasiassa on muistaminen ja yksityiskohdat. Tieto ei välttämättä muodosta uusia kokonaisuuksia mutta auttaa kyllä tentistä läpi. Ajattelutapa muuttuu hyvin vähän. Tietoa pyritään hahmottamaan sellaisena kokonaisuutena, jolla se on kurssilla tarjottu.

Pintasuuntautuneisuus ei automaattisesti tarkoita huonompaa opiskelua tai huonompaa opiskelijaa. Tieto ei välttämättä hahmotu kokonaisuudeksi, mutta opiskeltavat asiat jäävät päähän ainakin siksi hetkeksi kun asiat pitää kirjoittaa tenttiin. Tämäkin on tietyissä tilanteissa aivan hyväksyttävää. Mitenkuten suoritettu kurssi on parempi kuin suoritamatta jäänyt. Pitää tietysti muistaa, että jos opinnoissa painottuu enimmäkseen vain pintasuuntautuneisuus, on havaittu että opinnot alkavat kuormittaa opiskelijaa enemmän. Suuri määrä pintaopiskelua kuormittaa opiskelijaa yllättävän paljon graduvaiheessa ja myöhemmin työelämässä – siis kun opittuja asioita pitäisi alkaa kasaamaan loogisiksi kokonaisuuksiksi.

Suunnitelmallinen opiskelu

Suunnitelmallinen opiskelu on ajankäytön suunnittelua ja hallintaa niin, että opinnoissa on mahdollista menestyä tarpeeksi hyvin. Opiskelija, joka on opinnoissaan hyvin suunnitelmallinen, miettii omaa vastuutaan oppimisessa ja pohtii erilaisia tapoja opiskella tehokkaasti.

Suunnitelmallinen opiskelu yhdistyy yleensä joko syvä- tai pintasuuntautuneeseen lähestymistapaan. Opintomenestyksen kannalta parhaimman tuloksen saavuttaa usein juuri yhdistämällä syväsuuntautuneisuuden ja suunnitelmallisen opiskelun, koska silloin on usein helpointa myös vaihtaa lähestymistapaa. Kun opinnot on suunniteltu hyvin, on mahdollista suorittaa joitakin kursseja syväsuuntautuneesti ja joitakin pintasuuntautuneemmin oman motivaation ja kiinnostuksen mukaisesti.

Mikä näistä vastaa omaa tapaa oppia?

Tutkintoon opiskeltavat opinnot ovat niin laaja kokonaisuus, että opiskeluaikanasi tulet varmasti käyttämään kaikkia näitä lähestymistapoja. Se on järkevää, koska kaikki opinnot eivät ole sinulle yhtä tärkeitä. Osa on hyvä tietää- osastoa, osa taas on välttämätöntä tieteenalan syvällisen ymmärtämisen kannalta. Nämä vaihtelevat sen mukaan mihin aiot tulevaisuudessa suuntautua ja minkälaisista asioista olet kiinnostunut.

Tämän lisäksi nämä opiskelutavat eivät ole mitenkään yksiselitteisiä, vaan suurin osa ihmisistä on varmasti jostain näiden väliltä. Kaikkiin näihin liittyy kuitenkin tiettyjä erityispiirteitä, jotka voi huomioida.

Mikä on oma tapasi oppia?

2.2 Tieto, haku ja tiedonhaku

Totuus löytyy tenttikirjoista - ja monesta muustakin paikasta. Tiedon etsintä ei ole aivan yksinkertaista. Minkälaista tietoa voit käyttää? Minkälaista tietoa tarvitset? Mistähän sitä saisi?

Tiedonhankinta on olennainen taito yliopisto-opinnoissa. Luovuus perustuu monessakin mielessä lainaamiseen, jäljittelyyn sekä olemassa olevien ideoiden yhdistelyyn, kehittämiseen ja jalostamiseen. Millä tahansa alalla yksilöllinenkin luovuus edellyttää ”jättäiläisten olkapäällä seisomista” eli kyseisen alan keskeisten julkaisujen tietämistä, tunnettujen toimijoiden työn tuntemista ja aihekentän laajaa tietämystä. Kun nämä palikat ovat kasassa, voit alkaa haastamaan, muokkaamaan ja kumoamaan muiden ajatuksia.

Akateemisessa opiskelussa kertyvä asiantuntijuus tarkoittaa siis oman alansa tuntemista ja sen luovaa ja laajaa käyttämistä. Seuraavanlaisia taitoja tarvitset tiedonhaussa ja jalostamisessa:

Oman tiedontarpeen hahmottaminen: Mitä tiedät ennestään ja mitä sinun tarvitsee tietää? Mitä hyötyä tiedosta on?

Löytäminen: Miten ja mistä löydät sopivan tietolähteen ja siitä sopivaa tietoa?

Tiedon arvioiminen: Onko tieto luotettavaa ja oman työsi kannalta tarpeellista?

Tiedon valikointi: Miten valitset sopivan tiedon ja miten hyödynnät sitä?

Tiedon esittäminen: Miten esität selkeästi ja tarkasti löytämäsi ja rakentamasi tiedon?

Arviointi: Miten arvioit lopputulosta sekä tiedonhaun prosessia?

Opettele käyttämään hyödyksesi erilaisia tietolähteitä ja tutkimusmenetelmiä. Opettele myös suhtautumaan kriittisesti ja kyseenalaistavasti lukemaasi ja oppimaasi.

2.3 Löytämisen haaste

Yliopisto on täynnä tietoa. Tiedekuntien omat kirjastot, yliopistokirjastot ja muut tietojärjestelmät sisältävät varmasti ainakin viitteet siitä, minne päin kannattaa lähteä. Tämän lisäksi monilla julkishallinnollisilla tahoilla ja ministeriöillä on omat julkaisusarjansa, jotka ovat suurilta osin saatavilla internetissä. Eikä kannata unohtaa kaupunginkirjastoakaan.

Jo pelkästään Googlella pääset hyvään alkuun. Google Scholar on loistava hakutyökalu, joka kokoaa tieteellisiä tietokantoja yhteen. Osa internetissä olevasta materiaalista on niisanotun paywallin eli maksullisen kirjautumisen takana. Ota selvää onko omalla tiedekunnallasi tai yliopiston kirjastoilla valmiiksi ostettuja käyttölisenssejä. Lisäksi käytössäsi on esimerkiksi Nelli-portaali, joka on listaus kaikkien Suomen yliopistokirjastojen hakukoneista. Juuri oikean artikkelin tai tiedon löytäminen on taitolaji jota voi harjoitella itse tai tiedonhaun kurseilla.

Wikipedia ei ole tieteellinen lähde ja sen merkitseminen lähteeksi ei toimi. Wikipedia-artikkeli antaa kuitenkin yleensä hyvän yleisesityksen asiasta ja sisältää runsasti lähdeviitteuksia, joiden avulla löydät enemmän tietoa asiasta. Yksinkertaisin menetelmä on silti etsiä käsiinsä joku, joka tietää asiasta. Yliopiston henkilökunnasta tai opiskelijakavereista löytyy takuulla joku, joka osaa suositella tiettyä julkaisua etsimästäsi aiheesta. Tästä eteenpäin tiedon tarve alkaa purkautua lähdeviittausten kautta.

Tiedon etsimisessä ja koostamisessa kannattaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Riittääkö aika? Huomioi, että sopivien lähteiden etsiminen ja arvioiminen vie aikaa, minkä lisäksi voit joutua odottamaan esimerkiksi kirjastossa lainassa olevaa teosta.

Tiedätkö mitä etsit? Oman alan perustietämyksen, keskeisten käsitteiden, arvostettujen asiantuntijoiden ja ajankohtaisten aiheiden tuntemus auttaa määrittelemään, millaista tietoa olet etsimässä. Kirjastojen ja Internetin hakukoneet vaativat haun pohjaksi asiasanaa, teoksen nimeä tai tekijää, eikä alan asiantuntijaltakaan kannata mennä kysymään ilman tarkennettuja kysymyksiä. Ajantasalla käsiteviidakossa pysyy seuraamalla kirjastojen uutuusluetteloja, ajankohtaisia seminaareja sekä tieteellisiä aikakauskirjoja.

Tiedätkö kuka tietää? Niin asiantuntijan kuin opiskelijankin tärkein tuki on ympäröivä tiedeyhteisö jäsenineen. Kannattaakin ottaa selvää, mitä omalla laitoksellasi tai muualla yliopistossa tutkitaan, ja mennä rohkeasti kysymään aiheen asiantuntijoilta. Myös asiantuntijoiden julkaisuissaan käyttämät lähteet voivat johdattaa tiedon lähteille.

Riittääkö kielitaito? Lähdemateriaali kaventuu sen mukaan, mitä vähemmän kieliä hallitset. Tämän lisäksi useimmissa oppiaineissa lähdemateriaali ja jopa tenttikysymykset muuttuvat vieraskieliseksi jo perusopintojen aikana.

Oletko kriittinen? Ensisijaisesti kannattaa aina turvautua ensikäden (primaarisiin) lähteisiin, ja oppia erottamaan näistä toisen ja kolmannen käden (sekundaariset ja tertiaaliset) lähteet. Jokainen välikäsi muokkaa tietoa, joten mieli kertooko lähteesi oman tutkimuksensa vai toisen henkilön kautta saadun tiedon perusteella.

Onko tieto tallessa? Jos et jo lukiessasi kirjoita tarkasti ylös lähteitäsi ja niistä heränneitä ideoita, on läpikäydystä aineistosta hyvin vähän iloa kirjoittamista aloittaessasi. Lukemisen tukena kannattaakin hyödyntää muistiinpanoja (luku 3.7) tai ajatuskarttaa (luku 3.8). Myös oma lähdekortisto, jonka kokoaminen kannattaa aloittaa jo opintojen alkuvaiheessa, auttaa pitämään itseä kiinnostavat lähteet tallessa.

2.4 Vaikea valinta

Usein ongelmana ei ole tiedon puute vaan sen runsaus. Etsi käsiisi muutama alan perusteos jotta saat yleiskuvan siitä, mitä tarkkaan ottaen olet etsimässä. Mitä tarkemmin osaat rajata oman aiheesi, sen täsmällisemmin tarvittavia julkaisuja löydät. Tämän lisäksi lähdekriittisyys on yksi yliopisto-opiskelun tärkeimpiä taitoja. Älä usko kaikkea. Suhtaudu terveen varauksellisesti kaikkeen mitä luet. Näillä muutamilla kysymyksillä voit arvioida lähteitä:

- Milloin ja mihin tarkoitukseen teksti on kirjoitettu ja julkaistu?
- Kuka tekstin on kirjoittanut ja julkaissut?
- Kertooko kirjoittaja omista kokemuksistaan tai tutkimuksistaan, vai jonkun toisen ajatuksista?
- Miten kirjoittaja perustelee ajatuksensa?
- Kuinka kattavasti ja millaisista näkökulmista kirjoittaja tarkastelee aihetta?
- Millaisia lähteitä kirjoittaja on käyttänyt?
- Ja ennen kaikkea: Onko tämä oman työni kannalta oikeasti relevanttia?

2.5 Omaa vai lainattua?

Tiedemaailma rakentuu olemassa olevan tiedon muokkaamiseen ja analysointiin. Siitä huolimatta täytyy viittausten avulla pitää tarkka huoli, että omat ja lainatut ajatukset eivät sekoitu. Opettele oikea viittaustekniikka mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Viittaustekniikka vaihtelee tieteenaloittain ja oman laitoksesi käytännöt kannattaa tarkistaa. Plagioinnilla tarkoitetaan toisen tekijän ideoiden, havaintojen, tutkimustulosten tai sanamuodon varastamista, eli toisen tekstin tai puheen esittämistä omana tietonaan. Yhtäläillä julkaisemattomien tekstien, kavereiden ajatusten ja esseiden pölliminen on tyhmää ja väärin. Muista myös että jos sinä pystyt googlettamaan lähteen, niin kyllä pystyy myös professorisikin.

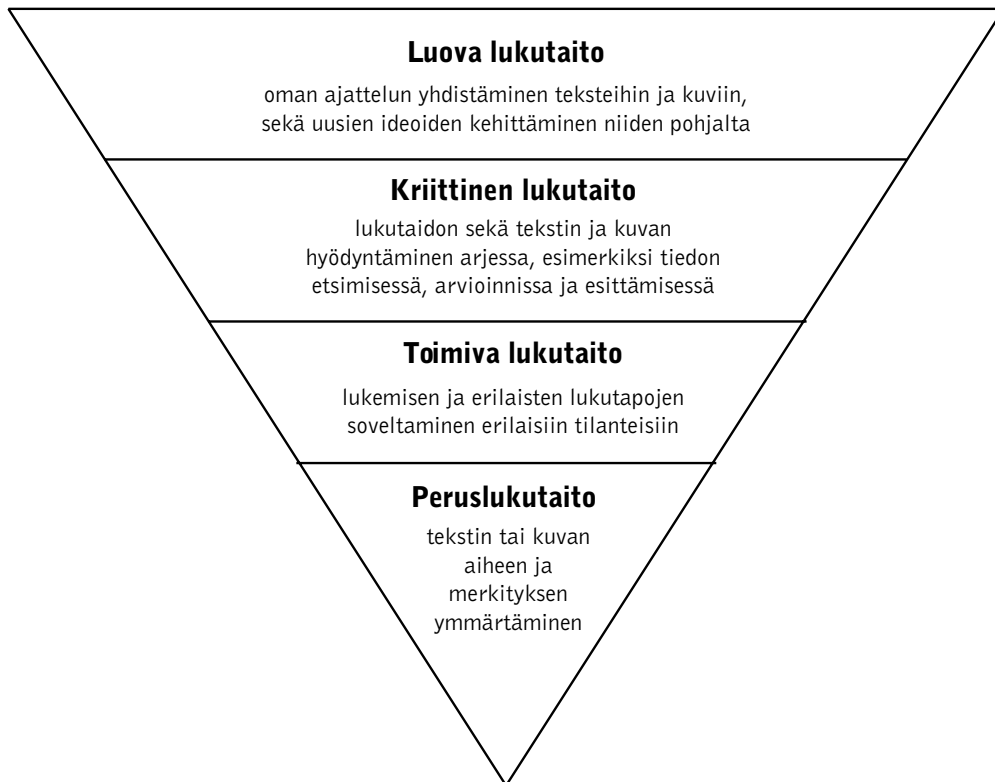
Joskus on hankalaa pysyä selvillä siitä, kenen hyvä idea on alun perin ollut. Kiihkeässä aivoriivessä ajatuksen alkuperäistä esittäjää ei välttämättä enää löydy. Näissä tilanteissa kannattaa käyttää tervettä järkeä.

3 Opiskelutekniikat

3.1 Lukutaito

Yliopisto-opiskelussa lukemisessa on kyse erilaisten tekstien löytämisestä ja lukemisesta eli pyrkimyksestä ymmärtää, mitä tekstissä sanotaan ja miten uusi asia on liitettävissä aikaisempaan tietovarastoosi. Tällainen lukutaito ei ole ainoastaan se sama lapsuuden tai kouluopetuksen tuottama perustaito, vaan koko eliniän kehittyvä opiskelun, henkisen kasvun, työn ja aktiivisen kansalaisuuden avaintaito. Oman osaamisesi jatkuva kehittäminen, esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan lisääntyvä käyttö, edellyttää uudenlaisen lukutaidon harjoittelemista ja luettavan materiaalin löytämistä uusista ympäristöistä.

Lukutaitoja on monenlaisia. Tieteellisen tekstin lukutaito edellyttää ymmärtämistä, tulkintaa, päättelyä ja arviointia. Lukutaito on parhaimmillaan teknisesti hallittua, sujuvaa, sekä ennen kaikkea kontekstiriippuvaista. Pamflettikirjaa kannattaa lukea eri tavalla kuin esseekokoelmaa tai laskariharjoituksia. Harjoittelemalla pystyy automatisoimaan omaa lukuprosessiaan ja kehittämään sitä tehokkaammaksi. Oman lukutaidon kehittäminen onnistuu kuitenkin tiedostamalla omat lukutavat ja -tottumukset erilaisissa tilanteissa ja erilaisia tekstejä lukiessaan. Hyvä lukija osaa hidastaa tai muuttaa lukutapaansa, jos hän ei ymmärrä lukemaansa. Lisäksi hän löytää tekstistä keskeiset ajatukset ja pystyy erottelemaan, milloin teksti on kuvausta, milloin teoretietoa tai tulkintaa. Jokainen voi opetella lukemaan entistä paremmin ja tehokkaammin. Lukemisen nopeudella ei ole kuitenkaan tekemistä tehokkuuden kanssa. Lue mieluummin alue kerran läpi ajatuksella kuin useasti nopeasti ja ilman punaista lankaa.

Opiskelu yliopistossa saattaa erota melkoisestikin aikaisemmista opiskelukokemuksistasi, ja opiskeltavan tiedon määrän ja laadun vaatimusten kasvaessa aikaisemmat opiskelutapasi eivät ole välttämättä parhaita mahdollisia. Yliopisto-opiskelun tärkeimpiä työvälineitä ja tavoitteita ovat tiedon etsimisen, arvioimisen, tuottamisen ja esittämisen taidot. Vaikka eri tieteenalat asettavatkin näille omat erityisvaatimuksensa, on kaiken akateemisen opiskelun ydin harjaantuminen omaan valintoihin, itsenäiseen päätöksentekoon ja uuden tiedon tuottamiseen. Tämän luvun tarkoituksena on tarjota käyttöösi konkreettisia vinkkejä, joista voit valita ja muokata apuvälineitä oman opiskelusi kehittämiseen.

3.2 Mitä lukea milloinkin?

Kaikkea ei kannata yrittää lukea mahdollisimman nopeasti vain läpi. Oma ymmärryksesi rakentuu pienille palasille, jotka alkavat muodostaa järkevää ja loogista kokonaisuutta mielessäsi. Kirkasotsaisesti kannattaa ajatella että et opiskele vain seuraavaa tenttiä varten, vaan ymmärtääksesi uuden asian tai asiakokonaisuuden. Mitä enemmän opit tietystä alasta, sitä helpommin uuden tiedon omaksuminen onnistuu. Tiedon viitekehys täsmentyy ja tarkentuu. Pikkuhiljaa opit myös erottamaan epäoleellisen tiedon oleellisesta. Oleellisen löytäminen onkin varmasti tärkein yksittäinen ”tieteellinen taito”. Tenttikirjoissakin saattaa olla ristiriitaisuuksia tai epäoleennaista tietoa. Kiinnitä huomiota lukunopeuteesi ja pysähdy säännöllisesti miettimään mitä oikein luit. Pikaluku ei ole tehokas tapa omaksua tietoa.

Suunnittele lukemisesi. Aseta tavoitteita omalle ymmärryksellesi. Yritä aktiivisesti tulkita tekstin sisältöä, liittää sitä aiempaan tietoon ja tee muistiinpanoja. Lukemisen jälkeen kannattaa pysähtyä kertaamaan. Pistä kirja sivuun ja palauta mieleen mitä juuri luit. Voit tehdä tämän joko avainsanoina tai miellekarttana paperille tai ihan vain päässäsi. Tiedon siirtely työmuistista säilömuistiin on yksi tehokkaimpia tapoja oppia, joten vaikka juuri luetun muistelu tuntuisi tarpeettomalta, kannattaa sitä silti kokeilla.

Yleensä jo silmäilemällä läpi luettavan kirjan sisällysluettelon saat hyvän kuvan siitä, mitä kirja käsittelee. Tenttikirjat saattavat olla opiskeluaineesta riippuen monisataasivuisia ja niitä voi olla paljon. Ei kannata ahdistua tästä. Isotkin kirjat luetaan sivu kerrallaan.

Pelkkä ulkoopettelu ei ole hyvä opiskeluteknikka. Aseta itsellesi järkevä aikataulu ja paloitele luku-urakka pienempiin osaurakoihin. Tästä lisää seuraavassa luvussa.

Pomodoro- menetelmä

Pomodoro-metodi on yksinkertainen tapa kontrolloida omaa ajankäyttöä ja keskittymistä. Aseta munakello tai kännykkä hälyttämään 25 minuutin päähän ja ala opiskelemaan. Kun kello soi, palauta nopeasti mielestäsi läpi mitä luit ja mitä opit. Voit myös kirjoittaa nopeasti ranskalaisilla viivoilla ylös. Tämän jälkeen pidä viiden minuutin tauko ja aloita aloita taas alusta. Neljän pomodor-syklin jälkeen voit pitää pidemmän tauon. Pomodor-menetelmän hyvä puoli on, että oppimisjaksot pysyvät sopivan pituisina ja keskittyminen ei pääse herpaantumaan.

3.3 Kvalukutaito

Kvalukutaidolla tarkoitetaan yllättävästi kykyä tulkita kuvia. Tieteellisessä kontekstissa kyse on usein visuaalisten, graafisten ja tilastollisten esitysten sisältämästä informaatiosta. Kuvia käytetään usein havainnollistamaan tai selittämään tekstiä. Usein kuvan avulla on helppo esittää asiakokonaisuuksia, joiden kuvaaminen sanoin olisi kömpelöä. Matematiikassa ja esimerkiksi tilastoissa havainnollisuus korostuu. Myös miellekarttojen tulkinta ja tekeminen edellyttää kvalukutaitoa.

Kuvanlukutaito on kyky jota pystyy harjoittelemaan esimerkiksi seuraavasti:

Valitse jokin kuva tai kaavio tenttikirjastasi tai vaikka päivän uutislehdestä. Peitä kuvateksti tai kuvaa selventävä osa tekstistä.

- **Tarkastele** kuvaa huolellisesti ja kirjoita ylös, mistä kuva mielestäsi kertoo: Mikä on kuvan pääasia tai keskeisin sisältö ja miten eri asiat on kuvassa liitetty toisiinsa?
- **Mieti**, mitä kuva ei mielestäsi kerro: Mitä muuta sen esittämään aiheeseen liittyy ja miten sitä voisi täydentää?
- **Vertaa**, mitä mahdollisesti kuvaan liittyvässä tekstissä kerrotaan kuvan esittämästä aiheesta: Vastaavatko vai täydentävätkö kuva ja teksti toisiaan? Kummasta esitetty asia selviää sinulle paremmin?
- **Mieti**, miten ja millaisia asioita opit kuvien avulla, ja miten voisit käyttää erilaisia kuvia tai kaavioita oman opiskelusi tukena.

Muista kuitenkin, että vaikka kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, sillä on myös helpompi valehdella. Älä unohda lähdekriittisyyttä kuvissakaan. Mahdollisella tilastotieteen peruskurssilla opit paljon siitä, millä tavalla graafisessa esityksessä voi valehdella. Kuvioissa ja graafeissa ei välttämättä ole lähdeviitteitä, mutta niitä voi ja kannattaa kysyä.

3.4 Medialukutaito

Medialukutaito on kykyä hyödyntää tiedonhaussa ja viestinnässä erilaisia medioita kuten internetiä, televisiota, lehtiä tai vaikka keskustelupalstoja. Medialukutaito on nykyään oppiaineena jo peruskoulussa. Sen merkitys vain korostuu entisestään korkeakouluopinnoissa. Sinun vastuullasi on tulkita ja arvioida, kuinka luotettavia eri viestimet ovat ja minkälaisia painotuksia niillä on. Nämä taidot ovat huomattavan tarpeellisia, jotta pysyt analysoimaan etsimääsi tietoa, tai osallistumaan aihepiiristä käytävään keskusteluun. Medialukutaidossa on useita eri aspekteja ja tasoja:

Tiedonhallintataito, eli taito etsiä ja valita valtavasta tietomäärästä olennainen ja soveltaa sitä.

Tieto- ja viestintätekninen osaaminen, eli kyky käyttää teknisiä laitteistoja ja ohjelmistoja tiedon etsimisessä, tuottamisessa ja muokkaamisessa.

Mediaesitysten vastaanotto- ja prosessointitaito, eli taito kriittisesti tulkita ja analysoida tekstiä, kuvaa ja ääntä sekä niiden taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Mediaesitysten tuottamistaito, eli taito tehdä itse tekstiä, kuvaa ja ääntä.

Mediaympäristön toimintasääntöjen tuntemus, eli esimerkiksi netiketin ja tekijänoikeuksien tunteminen.

Kielitaito ja kulttuurien tuntemus, eli kielitaito ja erilaisten kulttuurien ymmärtäminen. Esiintymistaito, kommunikaatiotaidot ja sosiaaliset taidot, eli esimerkiksi kyky jakaa mielipiteitä ja ottaa toiset huomioon.

Taito hakea ja kokea elämyksiä median kautta sekä ymmärrys siitä, kuinka nämä kokemukset ja havainnot voivat vaikuttaa voimakkaastikin tunteisiimme.

Uudet välineet luovat myös erilaisia tapoja oppia. Wikipedia-artikkelin muokkaaminen tai kirjoittaminen saattaa olla tehokas tapa koostaa omia ajatuksiaan tai käydä läpi uutta oppimaansa asiaa.

Internetissä ei ole vertaisarvioinnin mahdollisuutta tai vaatimusta ja kuka tahansa voi tuottaa tekstiä, joka kuulostaa tieteellisesti pätevältä mutta ei sitä ole. Medialukutaito on kykyä erottaa tieteellisen kuuloinen teksti tieteellisestä. Ei-tieteellinenkin teksti voi olla paikkansapitävää ja tärkeää.

Tässä kohtaa pääosassa olet sinä. Sinä kannat vastuun oppimisestasi ja omasta opiskelustasi. Jos tuntuu että jokin tökkii, tee asialle jotain ajoissa.

3.5 Kirjoittamisen prosessi

Kirjoittaminen on ajattelun työkalu ja ajattelemisen prosessi, jonka aikana kirjoittaja hahmottaa ja käsittelee omia ajatuksiaan sekä rakentaa niitä uudelleen. Kirjoittamisen lopputuotteena pitäisi olla viimeistelty, tasapainoinen ja loogisesti etenevä teksti. Mieti paitsi mitä aiot sanoa, myös miten sen sanot.

Tieteellisen tekstin kirjoittaminen on yksi yliopisto-opiskelun perustaitoja. Aina välillä saattaa tuntua että akateeminen kirjoittaminen on jäykkää ja pilkkuja myöten määriteltyä. Näin ei tarvitse olla; akateeminen kielikin voi olla yhtä aikaa täsmällistä, nasevaa ja mielenkiintoista. Parhaimmillaan se täyttää tieteellisen tekstin kriteerit ja on persoonallista. Jotkut ihmiset hallitsevat tekstin tuottamisen taidon luonnostaan, toisten on se opeteltava. Kirjoitustaidon kehittämiseen kannattaa uhrata aikaa koska kieli on ajattelun väline ja sujuva kieli helpottaa oppimisprosessia sekä kirkastaa ajatuksia. Vain kirjoittamalla voi tulla hyväksi kirjoittajaksi.

Yliopistossa sinulta odotetaan kirjallisissa töissä jotain omaa: pelkät lainaukset peräkkäin eivät vielä ole kirjallinen tuotos. Kirjoittaminen on viereisellä sivulla olevan kuvan mukainen prosessi. Mitä useammin kirjoitat tekstisi uudestaan, sitä jäsennellympää ja kiteytyneempää lopputuloksesi on. Älä siis toista sitä mitä muut ovat jo kirjoittaneet, vaan käsittele ja muokkaa sitä.

Tietoa muokkavan kirjoittajamisen taidot voivat vaikuttaa aluksi varsin haastavilta. Kyse on kuitenkin työskentelytavoista, joihin voit harjaannuttaa itsesi opintojen aikana kirjoittamalla eri tilanteissa ja eri tavoilla. Erilaisia kirjoitustyylejä voit harjoitella esimerkiksi oppimispäiväkirjassa (luku 3.9) ottamalla erilaisia rooleja ja tekniikoita käyttöön eri asioista kirjoittaessasi. Myös kaunokirjallisuuden rikas kieli auttaa hiomaan omaa ilmaisuasi kiinnostavammaksi ja vivahteikkaammaksi.

Kirjoittaessa kannattaa luoda selkeä työprosessi. Sen ei tarvitse olla yhtä yksityiskohtainen kuin viereisessä kuviossa tai edes samanlainen, mutta jonkinlainen suunnitelma on hyvä olla olemassa.

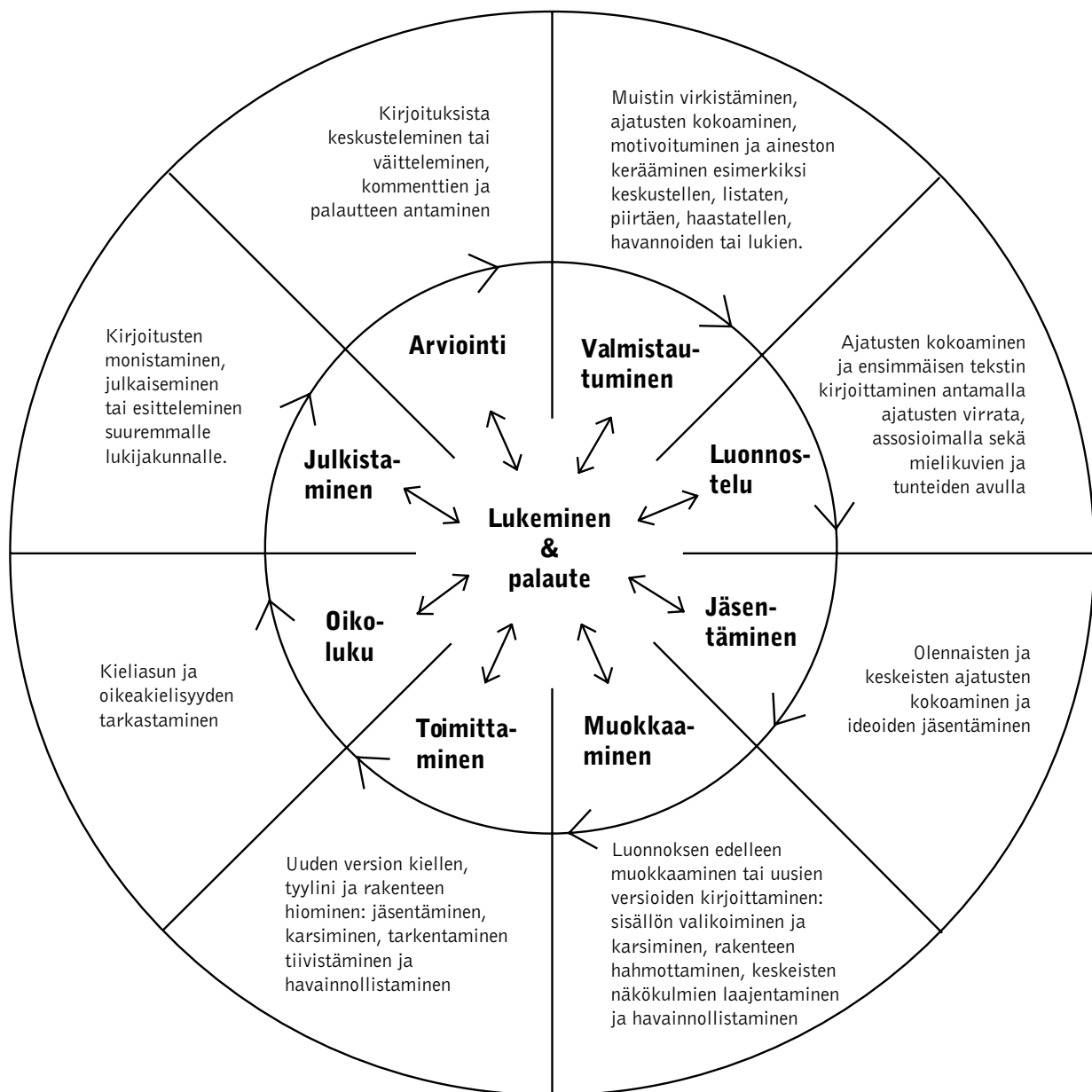
Työprosessin vaiheet voivat karkeasti olla

1. valmistautuminen ja suunnittelu
2. luonnostelu ja ensimmäinen kirjoituskerta
3. monta uudelleenkirjoituskertaa
4. kieliasun ja rakenteen tarkastelu ja hiominen
5. tekstin arviointi ja julkaiseminen

Prosessiin ei kuitenkaan kannata hirttäytyä orjallisesti: jos henki puhuu ja inspiraatio vie, unohda työprosessi ja kirjoita. Teksti kannattaa antaa muiden luettavaksi aina kun mahdollista. Samoin kannattaa lukea muiden tekstejä ja kommentoida niitä. Omalle tekstilleen tulee helposti sokeaksi, epäloogisuuksia tai suoranaisia virheitä ei huomaa.

Kirjoittajan täytyy myös osata luopua hyvältäkin tuntuvista tekstiosista ja ideoista. Älä pelkää tuhota rakkaitasi. Hyvät ideat säilyvät kyllä päässäsi ja jalostuvat pikkuhiljaa. Kriittinen lähestymistapa kiteyttää tekstiä, ja kiteytymistä tarvitaan enemmän kuin valtavaa määrää hyviä ideoita.

Kirjoittamisprosessi on ajattelun kehityksen peili eikä rajoitu vain yksittäisiin seminaari-papereihin, esseisiin tai graduun. Kehityt koko ajan kirjoittajana ja uusi kirjoitustyö alkaa siitä mihin edellinen jäi. Muutut ja kehityt kirjoittajana kaiken aikaa, halusit tai et.

3.6 Kun kirjoittaminen ei suju

Kirjoittaminen ei ole mitään salatiedettä. Joskus ajatus kulkee lennokkaasti, joskus taas paperille ei tule merkin merkkiä. Tätä tilaa on joskus kutsuttu Kirjoittajan blokiksi. Kirjoittajan ei pidä pelätä myöskään niitä hetkiä kun kynä ei kulje. Jos blokki kestää pidempään, mieti miksi näin on.

- **Sisäinen kriitikko?**

Oletko liian itsekriittinen ja hylkää ajatukset ja aihiot, koska ne eivät ole tarpeeksi hyviä, älykkäitä tai valmiita? Sisäinen kriitikko ei hyväksy prosessiin kuuluvia luonnosvaiheita vaan vaatii julkaisukelpoista materiaalia heti. Kirjoita ensin itsellesi ja luota siihen että useiden hiontojen jälkeen tekstin ydin alkaa hahmottua. Älä ajattele näyttäväsi ensimmäisiä luonnoksia kenellekään, anna ajatuksen kypsyä.

- **Täydellisyyden tavoittelija?**

Korjaatko tekstiä loputtomasti? Ajattele kirjoittamisen isoa prosessia. Joskus teksti pitää päästää käsistään, vaikka se tuntuisikin omasta mielestä keskeneräiseltä. Satsaa jatkokehittelyyn tulevissa teksteissä.

- **Pelkäätkö mokaamista?**

Onko takaraivossa ajatus eppisestä, taivaat räjäyttävästä mokasta? Muista, että kirjoittaminen on prosessi. Tekstin ei tarvitse olla heti valmista eikä edes kovin hyvää, pienestä materiaalista ja keskeneräisistä ajatuksen iduista kirjoitetaan gradut, väitöskirjat ja nobelvoittajat.

- **Etkö tee tänään sitä minkä voi siirtää huomisenkin?**

Kannattaa miettiä miksi lykkäät kirjoittamisen aloittamista. Onko sinulla huonoja kokemuksia, epäselvä aihevalinta tai ongelmia työsuunnitelmassa?

- **Valkoisen paperin kammo**

Joskus kirjoittamisen aloittaminen yksittäisistä avainsanoista tai aivan asiaan liittyvästä höllypölystä auttaa. Kunhan saat jotain paperille alkaa ajatuksiakin muotoutumaan.

- **Ryöppyisä tekstin tuotanto**

Tämä ei varsinaisesti ole ongelma. Kirjoita sydämesi kyllyydestä. Vaikka tekstissä ei välttämättä ole loogista rakennetta tai hahmoteltua sisältöä, saat sen kyllä siivilöityä esiin. Tekstiryöpyn jälkityöstäminen on työlästä ja vaatii aikaa mutta kannattaa.

Kun kirjoitat, varmista että ulkoiset olosuhteet ovat hyvät. Keskity tekstiin ja sisältöön, älä säädi marginaaleja tai fontteja. Sen voi tehdä myöhemmin. Varmista että ympäristö on häiriötön. Ympäristöä hankalampaa on totutella hallitsemaan itse omaa

kirjoitusprosessiaan. Siihen on vaikea antaa mitään yksittäistä toimintaohjetta; se muodostuu jokaiselle erilaiseksi.

Kirjoittaminen ei kuitenkaan ole yksinäistä kammiossa pakertamista vaan parhaimmillaan sosiaalinen tapahtuma. Älä rakastu liikaa tekstiisi vaan ole valmis ottamaan vastaan kritiikkiä, korjaus- ja poistoehdotuksia. Yhteisiä kirjoitusprojekteja varten voi miettiä myös erilaisten verkkotyökalujen käyttöä joilla useampi ihminen pystyy käsittelemään tekstiä kerralla.

Jos sinulla on vaikeuksia lähestyä aihetta, kokeile seuraavaa silmukointiharjoitusta:

- Kirjoita valitsemastasi aiheesta yksi sivu
- Alleviivaa, tai pyydä jotain toista alleviivaamaan kirjoittamastasi tekstistä mielenkiintoisin tai tärkein asia ja kirjoita siitä yksi sivu.
- Valitse edelleen kirjoittamastasi tekstistä mielenkiintoisin tai tärkein asia ja kirjoita siitä yksi sivu.
- Jatka silmukointia kunnes päädyt selkeästi ja mielekkäästi rajattuun aiheeseen.

Jos taas ongelma on toisenlainen, voit kokeilla kuutiointiharjoitusta.

- Valitse kirjoituksesi aihepiiristä yksi keskeinen sana. Harjoituksessa tarkastelet sanaa kuudesta eri näkökulmasta, aivan kuin kuution eri sivuilta. Älä mieli liian kauan, sillä sinun ei tarvitse tietää ainoaa oikeaa vastausta. Kirjoita ensivaikutelmasi mukaan, käyttäen kustakin näkökulmasta kirjoittamiseen noin 3-5 minuuttia.
- Kuvaile. Tarkastele aihettasi tarkasti ja läheltä, kuvaile yksityiskohtaisesti.
- Vertaile. Mihin aihettasi voi verrata? Mitä samaa / erilaista aiheessasi on verrattuna muihin aiheisiin?
- Yhdistele. Mitä aiheesi tuo mieleesi ja mihin muihin aiheisiin se liittyy?
- Analysoi. Millaisista osista, esimerkiksi käsitteistä tai ominaisuuksista, aiheesi muodostuu.
- Sovella. Mihin / kuka aihettasi voi soveltaa ja mihin / kenelle siitä on hyötyä?
- Esitä väitteitä puolesta ja vastaan! Kannata ja vastusta aihettasi. Esitä mieleesi tulevia tai kuulemiasi väitteitä aiheesi puolesta ja sitä vastaan.

3.7 Muistiinpanot

Oli opiskelualasi mikä tahansa tulet todennäköisesti hämmästyttämään opittavien asioiden laajuutta. Isojen, uusien asiakokonaisuuksien mieleenpainaminen on lähes mahdotonta ilman apukeinoja. Yksi tehokkaimmista tavoista pysyä kärryillä asioista on kirjoittaa muistiinpanoja.

Muistiinpanot ja niiden tekemistekniikka ovat aina henkilökohtaisia. Ne kuvaavat juuri sinun käsitystäsi opiskeltavasta asiasta. Tämän takia prujujen ja muistiinpanojen lainaaminen opiskelukavereilta ei ole kovin hyödyllistä; muistiinpanot avautuvat usein vain tekijälleen. Muistiinpanojen kirjoittaminen luennon aikana on jo itsessään tiedon jäsentelyä ja yritystä ymmärtää asia.

Asioiden muistiinkirjoittaminen auttaa sinua itseäsi jäsentämään ja hahmottamaan tietoa paljon paremmin kuin pelkkä läpiluenta. Yliopisto-opinnoissa onkin tärkeämpää se tieto jota osaat käyttää- ei tieto joka on vain painettu mieleen.

Muistiinpanotekniikoita ovat esimerkiksi alleviivaus, asioiden kirjoittaminen omin sanoin, yhteenvedot ja kaaviot. Edelle mainittu mieleenpalauttelu on myös todella tehokasta. Tämän lisäksi voit kokeilla eläytymistä, tiedon visualisointia tai erilaisten mielikuvaketjun rakentelua päässäsi.

Kiinnitä huomiota omaan muistiinpanotekniikkaasi. Jos kirjoissasi on alleviivattuja pätkiä enemmän kuin alleviivaamattomia mieti, onko kaikki alleviivattu todella oleellista ymmärtämisesi kannalta. Kokeile myös ympyröidä avainsanoja ja rakentaa niihin omia miellelyhtymiä.

Hyviä tekniikoita ovat:

- Tiedon järjestely ja pelkistäminen numeroimalla, listaamalla tai piirtämällä itsellesi ymmärrettäviä kaavioita ja listoja
- Tiedon yhdistely aiempaan tekemällä yhteenvetoja ja omasanaisia selityksiä
- Tiedon palauttelu mieleen sekä aiemmin opitun tiedon yhdistäminen uuteen opittuun asiaan
- Mielikuvien käyttäminen ja erilaisten tarinoiden keksiminen
- Sinulle avoimeksi jääneiden kysymysten muistiinkirjaaminen

Muistiinpanotekniikkoja on paljon. Kannattaa kokeilla useaa, jotta löytää itselleen mieluisimmat. Yksi ja sama tekniikka ei välttämättä toimi kaikissa kurseissa tai kaikissa oppiaineissa, koska opetustavat ja –materiaalit ovat huomattavan erilaisia. Muistiinpanotekniikat ovat taito siinä missä polkupyörällä ajaminenkin. Ne saattavat tuntua aluksi kömpelöiltä, mutta harjoituksella ne automatisoituvat ja saat selville mikä sopii juuri sinulle.

Muutamia nyrkkisääntöjä muistiinpanojen tekemiseen:

- Kokeile erilaisia tapoja tehdä muistiinpanoja ja mieti millaisessa muodossa sinun on helpoin muistaa ja hahmottaa opiskeltavat asiat.
- Valitse sopiva muistiinpanotekniikka oman tarpeesi sekä tilanteen ja opiskeltavan asian mukaan.
- Keskity kuuntelemaan ja kirjoita ylös vain olennainen; kaikkea luennoitsijan sanaa ei kannata toistaa
- Kirjoita omin sanoin, niin että ymmärrät asian itsekin muistiinpanoihin palatesasi. Avainsanat, esimerkit ja selitykset on kuitenkin hyvä kirjoittaa ylös melko tarkastikin.
- Jäsennä tekstiäsi jo kirjoittamisvaiheessa; otsikoi eri kokoisin otsikoin, numeroi, listaa ja hahmottele kuvin.
- Merkitse muistiinpanoihisi päivämäärä ja lähde, esimerkiksi luennoitsija tai kirjan kirjoittaja.

3.8 Ajatuskartat

Ajatuskartta eli mindmap on yksi tapa jäsentää tietoa. Se voi olla tehokas ja hyödyllinen, mutta sisältää myös riskejä sivuraiteille ajautumisesta ja fokuksen katoamisesta. Mindmap on nopea muistiinpanojen väline. Sitä voi käyttää haastattelujen aikana kirjaamaan ylös heränneitä ajatuksia ja niiden merkitysyhteyksiä. Voit myöhemmin kirjoittaa tarkemmat muistiinpanot ajatuskartan pohjalta.

Ajatuskartan ensiaskeleet:

Aseta tarpeeksi iso paperi eteesi vaakasuoraan. Yhdessä ideoitaessa ajatuskartan voi piirtää myös taululle tai piirtoheitinkalvolle.

Kirjoita luennon, kirjan kappaleen tai esimerkiksi oman esseesi aihe keskelle paperia. Voit myös halutessasi piirtää tai kuvata aiheen tekstin viereen.

Kirjoita keskellä olevan aiheen ympärille avainsanoja, tai piirrä kuvia. Valitse avainsanoiksi mieluiten substantiiveja tai verbejä ja yhdistä ne viivalla keskellä olevaan aiheeseen. Pyri käyttämään kullakin viivalla korkeintaan kahta sanaa tai käsitettä, poikkeuksena lainaukset, matemaattiset kaavat ja määritelmät, jotka voidaan viittauksella varustettuna sijoittaa myös paperin reunaan.

Jatka ajatuskarttaa yhdistämällä avainsanoihin niihin liittyviä alakohtia, jaotteluja ja tarkennuksia.

Kirjoita selvästi tekstaten ja hahmottele asioiden välisiä suhteita, aihekokonaisuuksia tms. esimerkiksi kuvioilla, merkeillä, symboleilla, nuolilla, piirroksilla ja väreillä.

Kun käytät ajatuskarttaa suunnittelun apuvälineenä, sinun on edettävä kahden hyvin erilaisen vaiheen kautta. Ensimmäinen luova vaihe on kritiikitöntä ideoiden hakemista, jossa aiheeseen liittyvät asiat saattavat olla missä järjestyksessä tahansa. Seuraavassa vaiheessa aihetta jäsennetään systemaattisesti olemassa olevien ja uusina heräävien ideoiden pohjalta. Tällöin valitaan lopulliset avainsanat, karsitaan turhat pois ja käydään jokainen avainsana yksityiskohtaisesti läpi.

3.9 Oppimispäiväkirja

Oppimispäiväkirjaa voi käyttää oman oppimisen tarkkailuun, ja tietyillä kursseilla se kelpaa myös kurssisuorituksiksi. Tätäkin tekniikkaa kannattaa kokeilla, vaikkei se kurssin vaatimuksiin kuuluisi.

Oppimispäiväkirja on itseäsi varten kirjoitettu, tavallisen päiväkirjan kaltainen omien ajatusten ja kokemusten kokoelma, joka käsittelee esimerkiksi kurssilla käsiteltyjä ja opittuja asioita. Se voi olla myös laajempi, esimerkiksi tutkielman teon tai koko opintojen mittainen päiväkirja, johon olet koonnut ajatuksiasi tietystä teemasta tai mielenkiinnon kohteestasi.

Oppimispäiväkirja voi olla yksityinen tai julkinen. Voit perustaa sen esimerkiksi blogiksi ja jakaa kokemuksia muiden samaa kurssia käyvien kanssa. Oppimispäiväkirjaa ja sen sovelluksia voi käyttää myös opintopiireissä.

Oppimispäiväkirjaa voi käyttää hyvin erilaisiin tarkoituksiin:

- Luentopäiväkirja
- Lukupäiväkirja
- Kirjoittamispäiväkirja
- Ryhmäpäiväkirja
- Harjoittelupäiväkirja
- Tutkimuspäiväkirja

Oppimispäiväkirjaa kannattaa pitää erillisessä vihossa tai tietokoneella. Marginaaleihin tai muistilapuille kirjoitetut ajatukset häviävät takuuvarmasti ajan myötä.

Oppimispäiväkirja on tehokas työväline koska käsittelet tietoa jatkuvasti ja usein. Oppimispäiväkirjaa voi kirjoittaa paitsi luennoilla tai lukiessa, myös milloin tahansa kiinnostava kysymys tulee mieleen. Luentopäiväkirjakaan ei ole referaatti vaan eräänlainen yhteenveto, joka sisältää myös omia ajatuksiasi ja arvioitasi luennolla käsitellyistä asioista. Muistathan, että myös oppimispäiväkirjaan kannattaa merkitä lähteet ja viittaukset huolellisesti, jotta pystyt myöhemmin erottamaan oman pohdintasi luennoitsijan tai kirjan kirjoittajan ajatuksista.

3.10 Referaatista esseeseen ja tutkielmaan

Älä huolestu, yliopisto-opiskelu ei ole pelkkää luentopäiväkirjaa tai muistiinpanoja. Se on myös esseitä, referaatteja tutkielmia ja raportteja! Loputtomien kirjallisten töiden tarkoituksena on ottaa sinut osaksi tiedeyhteisöä: antaa sinulle työkalut puhua tiedeyhteisösi ”slangia” eli käyttää oikein juuri tiettyjä käsitteitä ja ajatuksia sekä opettaa sinulle akateemisen kirjoittamisen ja viittaamisen perusteet.

Referaatti

Referaatti on kuullun tai luetun tekstin tiivis selostus eli lyhennelmä. Siitä välittyy pohjana olevan tekstin keskeinen sisältö ja painotukset. Sen on oltava samalla kattava, selkeä ja tarkka, mutta myös tiivis katsaus alkuperäiseen tekstiin. Koska referaatin tekeminen vaatii tarkkaa tutustumista referoitavaan aineistoon ja keskeisten ideoiden tiivistämistä, on referaatti myös hyvä luku- ja kirjoitustaidon kehittämisen väline. Referaatteja voi karkeasti jakaen olla kahdenlaisia:

Objektiivinen referaatti kertoo alkuperäisen tekstin sisällön ottamatta kantaa siinä esitettyihin väitteisiin tai mielipiteisiin.

Kommentoiva referaatti sisältää lyhennelmän lisäksi tekstistä nousevia omia näkemyksiä ja kommentteja.

Pidä tarkkaan mielessä kummanlaista referaattia kirjoitat. Erotta kommentoivassa referaatissa selkeästi omat mielipiteesi referoitavasta tekstistä. Referaatin kirjoittaminen harjoittaa lyhyttä ja tiivistä ilmaisua.

Essee

Essee on humanististen tieteiden kuninkuuslaji. Essee on pienoistutkielma jossa itse valittua tai annettua aihetta käsitellään lähdeaineistoon perustuen kirjoittajan persoonallisella tyyllillä. Tarkoituksena on osoittaa sekä aiheen tuntemus että oma näkökulma siihen. Esseen tunnusmerkkejä ovat kehittäminen, kuvaileminen, pohtiminen, perusteltujen omien näkemysten esittely ja vertailu. Essee on yliopiston yleisin kurssisuoritusmuoto.

Kirjoittaessasi esseetä kiinnitä huomiota seuraaviin asioihin:

- Vastaako tekstisi tehtävänantoa ja otsikkoa?
- Oletko keskittynyt olennaiseen ja jättänyt epäolennaisen pois?
- Oletko ymmärtänyt etkä pelkästään kopioinut?
- Oletko käsitellyt aihetta omien näkemysten ja esimerkkien kautta?
- Onko tekstin muoto sisäisesti järkevä?
- Ovatko mielipiteet, väitteet ja näkökannat perusteltuja?
- Onko teksti elävää?

Jokaisella opiskelualalla on esseen kirjoittamiseen liittyviä kirjoittamattomia sääntöjä ja vakiintuneita tapoja kirjoittaa ja esittää asioita. Näiden omaksumiseen saattaa mennä aikaa, mutta älä lannistu. Muista myös että sivuaineissa oman pääaineesi konventiot eivät välttämättä päde. Opettele monipuoliseksi kirjoittajaksi!

Tutkielma

Tutkielmia ovat esimerkiksi seminaarityö tai pro gradu. Tutkielmat ovat huomattavasti laajempia kuin essee. Tutkielmiin liittyy kirjallisen aineiston lisäksi usein myös haastattelu- kysely- tai havainnointimateriaalin hankkimista ja analysointia.

Tutkielmassa harjoitellaan siis tieteentekoa: materiaalin keräämistä, analysointimenetelmiä, tulosten analysointia ja johtopäätösten tekoa sekä viittaamista ja kontekstointia. Tutkielman kirjoittaminen kannattaa aloittaa huolellisella suunnittelutyöllä ja aiheen pyörittelyllä. **Lyhyt runko prosessista:**

- Ymmärrä oman alasi tapa kirjoittaa ja ajatella
- Valitse ongelma jota tutkit.
- Ole hyvin, hyvin kriittinen:
testaa ja mieti vastakkaisia hypoteeseja
arvioi omaa työskentelyäsi
- Älä pelkää korjata omia johtopäätöksiä ja tuloksiasi
- Valmistaudu siihen, että tutkimustuloksesi saatetaan myöhemmin kumota
- Ole suunnitelmallinen ja järjestelmällinen. Perustele!
- Selvitä taustat ja aiemmat tutkimukset
- Laadi huolellinen tutkimussuunnitelma
- Perustele väitteet.
- Pyri yksinkertaisuuteen
- Esitä asiat yksinkertaisesti. Korukieli ei ole hyve.
- Ole varovainen omien käsitteiden luomisessa.
- Ota huomioon tutkimuksen eettiset periaatteet.

Käytä aiemmin tässä oppaassa esitettyjä työkaluja. Kiinnitä erityistä huomiota tutkimussuunnitelman tekoon. Sen avulla kerrot helpoimmin muille ja pysyt itse selvillä siitä, mitä olet tekemässä. Tutkimussuunnitelma tarvitaan myös apurahojen ja sen sellaisten saamiseen.

Tutkielmien, gradujen ja muiden isojen töiden tekoon saat apua yliopistolta. Aiheesta on lisäksi kirjoitettu useita kirjoja, joihin kannattaa tutustua.

Gradu

Hyvän gradun ehdottomasti tärkein ominaisuus on, että se on tehty. Valmiiksi saatu approbaturin gradu on paljon arvokkaampi kuin melkein tehty esimian teos. Gradun aiheuttama ahdistus ja stressi on tuttu ilmiö yliopistolla. Gradu on kuitenkin aivan jokaisen yliopistoon opiskelijaksi hyväksytyin tehtävissä. Gradu vaatii paljon pitkäjänteistä työtä, mutta ennen kaikkea istumista ja puurtamista. Gradu kirjoitetaan sivu kerrallaan.

Jos gradun kirjoittaminen tuntuu ylitsepääsemättömältä ja ylivoimaiselta tehtävältä, mene tiedekuntasi kirjastoon ja katsele muiden graduja. Ota hyllystä kaikista ohuin gradu ja silmäile sitä. Tätä kannattaa pitää perustasona- kaikki tästä ylöspäin on plussia. Usein graduista puhuttaessa puhutaan vain vuoden gradu- palkinnon voittajista ja muista gradujen valioyksilöistä. Gradu ei ole lisensiaatintyö tai puolikas tohtoriväitöskirja, vaan kirjallinen työ jolla opiskelija näyttää hallitsevansa oman alansa perusteet ja tieteelliset menetelmät. Ei sen enempää eikä vähempää.

Gradia varten on hyvä löytää kiinnostava aihe. Gradia voi alkaa luonnostelemaan itsekin, mutta ohjaajan on syytä olla prosessissa mukana mahdollisimman alusta alkaen. Muuten saatat tehdä turhaa työtä tai lähteä kulkemaan väärään suuntaan tutkimussuunnitelmasi kanssa.

Joskus henkilökohtaiset ongelmat saattavat tulla myös gradunkirjoitusvaiheessa. Näistä kannattaa puhua avoimesti ohjaajan kanssa ja ehdottaa viime kädessä ohjaajan vaihtoa, jos tutkimusintressit eivät kohtaa tai yhteistyö ei suju. Nämäkin tilanteet pitää hoitaa ennen kuin tilanne on äitynyt konfliktitasolle.

3.11 Tenttimisen monet muodot

Akateemisessa maailmassa osaaminen osoitetaan tenteillä. Perinteisin tenttimuoto on esseevastaus luetusta aineistosta. Näitä kohtaat opiskeluaikanas paljon. Massatentissä menestyminen edellyttää tietysti asiasisällön hallintaa ja rutiinia esseevastauksen kirjoittamisessa. Tämän lisäksi sinun tulee tietää perinteinen tapa kirjoittaa oikeanlainen esseevastaus. Tämä vaihtelee oppiaineittain ja voi vaihdella jopa tentaattoreittain. Tekemällä oppii ja kokemus kantaa.

Yliopistolla otetaan käyttöön yhä enemmän ja enemmän vaihtoehtoisia tenttimenetelmiä, joista tässä on esitetty muutama. Kaikki tentit edellyttävät asiasisällön hallintaa ja omia, tenttimenetelmälle ominaisia taitoja. Selvitä aina huolellisesti minkälainen tentti on tulossa ja mitä materiaaleja saat siihen käyttä.

Aineistotentti

Opiskelijalla on lupa pitää mukanaan kirjoja, kurssimonisteita ja luentomuistiinpanoja. Aineistotentti ei silti ole oikotie onneen: kysymykset ovat usein soveltavia ja vaativat useiden eri lähteiden ja eri tietojen yhdistämistä ja kriittistä arviointia. Aineisto on siis osattava jopa läpikotaisemmin kuin perinteisessä esseetentissä.

Kotitentti

Kotitentin voi suorittaa nimensä mukaisesti kotona. Kysymyksiin vastaamiseen varattu aika vaihtelee tunneista vuorokausiin. Opiskelija saa käyttää kaikkea aiheeseen liittyvää materiaalia. Tämän seurauksena vastausten edellytetään olevan myös tasoltaan hyviä.

Verkkotentti

Myös verkkotentti on myös joustava tenttimisen muoto. Opiskelija osallistuu tenttiin verkko-yhteyden kautta omalta tai kirjaston koneelta. Kysymykset voidaan antaa opiskelijoille etukäteen tai ne tulevat ladattavaksi tietynä ajankohtana. Tentti-aikaa on yleensä normaalin tentin verran.

Ryhmätentti

Ryhmätentissä tentti tehdään nimensä mukaisesti ryhmässä. Tentaattori saattaa arvostella paitsi ryhmän tuottamaa vastausta, myös ryhmän toimintaa ja sisäisen työnjaon onnistumista. Kannattaa selvittää arviointikriteereitä etukäteen.

Suullinen tentti

Mittaa ja harjoittaa asiiasällön lisäksi myös esiintymis- ja argumentaatiotaitoja. Tentaattorin kysymyksiin vastataan suullisesti. Suullinen tentti ei ole väittelynäytös tai knoppailukisa. Suullisessa tentissä kannattaa kiinnittää huomiota vastauksen jäsentelyyn.

Tenttiakvaario

Tenttiakvaario on joissain yliopistoissa käytössä oleva, yleensä kirjaston yhteydessä oleva tila jossa opiskelija voi suorittaa tentin itsenäisesti tietokoneella. Tenttimuodot vaihtelevat tenttiakvaariossa. Tenttiakvaarion hyvänä puolena on mahdollisuus sopeuttaa tenttimisaika omiin aikatauluihisi. Kaikissa oppiaineissa tätä mahdollisuutta ei ole mutta jos opiskeltava materiaali sen mahdollistaisi, niin siitä kannattaa toki kuitenkin vinkata opettajalle. Tenttiakvaariota saattavat koskea hieman eri säännöt kuin normaalia tenttitilaisuutta, joten muista tutustua niihinkin etukäteen! Kannattaa myös muistaa että koska tenttiakvaarion on tarkoitus antaa mahdollisimman monelle mahdollisuus tehdä suorituksia joustavasti, niin siihen kannattaa ilmoittautua vasta sitten kun todella tietää pääsevänsä sekä perua hyvissä ajoin. Turhat kokeilut ja peruuttamattomat ajat ovat aina pois joltain toiselta ja hankaloittaa omiakin mahdollisuuksiasi tenttiä joustavasti silloin, kun se omiin aikatauluihin sopii ja on ehtinyt tenttimateriaalin omaksua.

3.12 Varmuutta suulliseen viestintään

Jotkut ihmiset ovat luonnostaan hyviä suustaan, toisten täytyy opetella. Suurelle joukolle puhuminen ja omien mielipiteiden ilmaisu ymmärrettävästi on taito jota täytyy harjoitella. Myöhemmin työelämässä tästä taidosta on kuitenkin valtavasti hyötyä joten sen harjoittelu kannattaa aloittaa jo opiskeluaikana. Yliopistolla kirjallinen ilmaisu on vahvasti korostunut, mutta suulliseen ilmaisuun kiinnitetään akateemisissakin piireissä yhä enemmän huomiota.

Puhuminen siis vaatii harjoittelua. Harjoittelu kannattaa aloittaa pienissä ryhmissä ja tutun porukan kesken. Tämän voi helposti yhdistää vaikka opintopiireihin tai muihin vastaavanlaisiin oppimistilaisuuksiin. Yleisömäärää voi laajentaa kokemuksen karttuessa. Myös vapaamuotoiset opiskelija-aktiviteetit kuten ylioppilaspolitiikka tai ainejärjestöt ovat hyviä mahdollisuuksia harjoitella monen muun asian ohessa myös julkista esiintymistä.

3.13 Esitelmät ja alustukset

Harjoitus- ja seminaaritöihin liittyy usein työn esittely muille opiskelijoille ja seminaarin ohjaajalle. Vaikka pääpaino työstä on kirjallisessa osuudessa, kannattaa siitä huolimatta pitää huolta että aikaa jää myös suullisen esiintymisen valmistelulle, jos sellainen kurssilla vaaditaan. Suullinen esitys ei suju omalla painollaan sen enempää kuin tieteellinen kirjoittaminenkaan – sitä täytyy harjoitella. Ensimmäisten opiskelukuukausiesi aikana saat varmasti esimerkkejä myös huonoista luennoitsijoista. Kaikilta luennoitsijoilta ja kaikilta luennoilta voi oppia - ainakin sen mitä ei pidä tehdä.

Huomaa myös, että jos seminaarin suoritusohjeissa käsketään lähettämään työ viikkoa ennen muille, näin pitää oikeasti tehdä. Käytäntö liittyy arviointiin ja antaa muille mahdollisuuden perehtyä aiheeseesi ja työhösi ajan kanssa etukäteen. Jos et lähetä työtä etukäteen, saat todennäköisesti irrelevanttia palautetta joka ei auta sinua oppimaan.

Kuusi klassista mokaa ja keinot niiden välttämiseksi:

1.

- ✘ *Saavu paikalle täsmälleen aloitusaikana ja käytä seuraava vartti läppärim käynnistämiseen ja materiaalin selvittelyyn*
 - Valmistele ajoissa.
 - Jos kopioit jaettavaa materiaalia, varaa reilusti aikaa
 - Pistä kamat järjestykseen
 - Varmista että läppärimissä on akkua tai virtalähde

2.

- ✘ *Esitelmäsi on mielenkiintoinen ensimmäiselle riville, loput eivät saa dioista edes selvää*
 - Jos käytät Powerointia, varmista että teksti on tarpeeksi suurta
 - Varmista, että yhdellä dialla ei ole liikaa asiaa
 - Älä käytä räikeitä värejä, Comic sansia tai animaatioita
 - Jos käytät kuvia, mieti liittyvätkö ne aiheeseen. Yleensä eivät.
 - Varmista että graafit ovat helppotulkintaisia ja yksinkertaisia

3.

✘ *Tietääks joku miten tää toimii?*

- Varmista ennen esitystä, että tilan AV-tekniikka on kunnossa ja osaat käyttää sitä
- Mieti myös miten vedät esityksen läpi ilman AV-tekniikkaa.

4.

✘ *Ääni kuuluu, puhuja katosi*

- Yleisösi osaa lukea, joten esitelmän ääneenluku ei ole tarpeellista
- Tee itsellesi muistiinpanot, joissa on vain avainsanoja ja keskeisiä asioita
- Kuivaharjoittele niin monta kertaa että tunnet olosi itsevarmaksi

5.

✘ *Yleisökysymys aiheuttaa yleisen paniikin*

- Puhu niin, että kaikki ymmärtävät. Puhu hitaasti ja artikuloi selkeästi.
- Esitelmä on kaksisuuntainen tilaisuus, yleisökysymyksiin kannattaa varautua eikä niitä pidä pelätä. Lue aiheesta paljon niin voit varustautua yllättäviinkin kysymyksiin.
- Jos et tiedä jotain asiaa, sano se suoraan ja heitä pallo takaisin yleisölle

6.

✘ *Kissakuvat tai musiikkivideot vievät ajan ja huomion*

- Mieti monta kertaa tarvitsetko kuvia tai videota. Vain olennainen on tärkeää.
- Kellota esitelmäsi ja huomioi paljonko esimerkiksi videon katsomiseen menee aikaa. Se ei saa korvata esitystä tai viedä huomiota sinulta

3.14 Keskustelut ja väittelyt

Argumentointitaito, niin suullinen kuin kirjallinenkin, on tärkeä akateemisen opiskelun tavoite ja työväline. Argumentointi tarkoittaa kannanottoa, syiden, perusteluiden tai todisteiden esittämistä, väittelyä ja järkeilyä. Ei siis internetistä tuttua älämölöä ja vänkäämistä, vaan ennemminkin vahvojen perusteiden esittämistä toisen näkökulman puolesta tai toista vastaan. Argumentoinnin tavoitteena on saada kuulija tai lukija vakuuttuneeksi esitetystä näkökulmasta.

Argumentointi on kaksisuuntainen taito. Se edellyttää paitsi kykyä itse perustella ja esitellä, myös kykyä kuunnella ja muodostaa mielipiteitä ja ajatuksia muiden puhujien ajatusten pohjalta. Pelkkä jatkuva äänessä oleminen ei ole hyvää argumentaatiota.

Retoriikka eli puhetaito on antiikin Roomasta ja Kreikasta periytyvä klassinen hyve. Se tarkoittaa pelkän kaunopuheisuuden lisäksi kykyä argumentoida selkeästi ja viestiä toisille omat ajatuksensa ja vedota kuulijat puolelleen. Retoriikka oli (ja on vieläkin) tärkeä työkalu esimerkiksi politiikassa, miksei myös tiedemaailmassa.

Julkiset keskustelut ovat monelle opiskelijalle suhteellisen uusi kommunikaation muoto. Tämän takia keskustelut saattavat olla stressaaviakin tilanteita. Puhumiseen liittyvää jännitystä voi auttaa yksinkertaisesti harjoittelemalla. Harjoittelu kannattaa tässäkin

tapauksessa aloittaa pienryhmässä: opintopiirissä tai tuttujen opiskelukavereiden kesken. Keskusteluissa aihepiirin laajasta tuntemuksesta on hyötyä. Kannattaa lukea aiheesta jokin yleisesitys, jotta saat kokonais kuvan selville. Aiheen tunteminen hyvin lisää myös itseluottamustasi ja vähentää esiintymisjännitystä. Argumenttiväittelyiden onnistuminen riippuu monesta tekijästä, **mutta tärkeimpänä ovat:**

■ **Puhuja eli sinä itse**

- Ole uskottava. Suhtaudu kunnioituksella kuulijoihin ja mahdollisiin opponentteihin. Puhu selvästi hitaammin kuin haluaisit.

■ **Sisältö eli se, mitä puhut**

- Kiinnitä huomiota siihen mitä ja miten argumentoit, mitä näkökulmia tuot esille ja mitä et. Perustele väitteesi ja pyri tiiviiseen ilmaisuun sekä selkeään järjestykseen.

■ **Vaikutuskanava eli missä puhut**

- Keskustelun tai väittelyn muoto muuttuu sen mukaan käydäänkö se videoneuvottelussa, puhelimesta, kasvokkain. Montako ihmistä tai opponenttia on? Ota kaikki tekijät huomioon.

■ **Vastaanottaja eli se kenelle puhut**

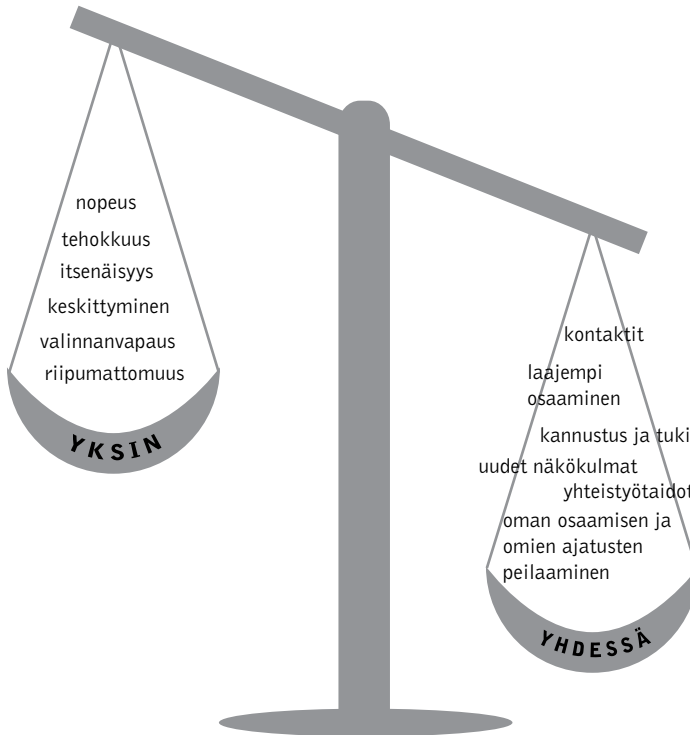
- Ota vastaanottaja huomioon. Puhu niin, että he ymmärtävät. Oma pienryhmäsi varmasti ymmärtää tieteellistä slangia, mutta jo muun alan opiskelijat, suuresta yleisöstä puhumattakaan, eivät välttämättä tunne ammattikieltä tai termejä.

- Ilmapiirillä on suuri merkitys keskustelun sujuvuudelle ja mielekkyydelle.

- Hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri näkyy kaikkien aktiivisena osallistumisena ja viihtymisenä, jossa myös erimielisyyksiä voidaan tuoda esiin rakentavassa hengessä.

4 Kimppakivaa

Opiskeleminen on suurelta osin ollut yksilölaji. Tilanne on kuitenkin muuttumassa, ja hyvä niin. Yksi suurimpia resursseja ympärilläsi ovat muut ihmiset.

Yhteistyö ja yhdessä työskentely opettaa työelämässä ja akateemisessa maailmassa tarvittavia ryhmätyötaitoja. Työskentely pienryhmässä ei ole myötäsentyistä vaan kykyä jota pitää aktiivisesti kehittää. Yhteistyössä on hyvät ja huonot puolensa: toisaalta joudut uhraamaan jonkin verran omaa riippumattomuuttasi ja sovittelemaan omia näkemyksiäsi- toisaalta taas saat käyttöösi kollektiivista älyä ja kykyä muodostaa tuloksia.

Toisille ryhmässä työskentely on luontevampaa kuin toisille. Ryhmätyössä on kuitenkin niin korvaamattomia etuja, että sitä kannattaa opetella vaikka se työmuotona tuntuisi itselle vieraalta. Ryhmältä saat tukea paitsi työn sisältöön, myös tukea aikataulujen ja rakenteiden ylläpitoon.

4.1. Ryhmätyö

Yhteistyön ja yhdessä oppimisen ei tarvitse liittyä pelkästään virallisiin opetussisältöihin tai kursseihin. Oikeastaan mitä tahansa opiskelun osa-alueita voi käsitellä ryhmässä ja porukalla. Tämän ei tarvitse olla mitenkään korkealentoista tai edes suunnitelmallista: pelkkä keskustelu kuppilassa saattaa avata uusia suuntia opiskeluun ja käsiteltävään asiaan.

Perinteisesti ryhmätöitä on yliopistolla tehty esimerkiksi seminaariryhmissä, jotka toimivat esimerkiksi proseminaari- tai pro gradu- töiden tekemisen tukena. Luentokursseihin voi sisältyä ryhmätyöskentelyä, joissa kurssin sisältöä ja aihepiiriä puretaan pienemmällä ja joukolla. Lisäksi luonnontieteissä esimerkiksi laboratorioharjoituksia tehdään usein pienryhmissä.

Jotta ryhmätyö onnistuisi, kannattaa kiinnittää huomiota seuraavaan:

- Ryhmän jäsenillä on jotain annettavaa toisilleen
sopikaa yhteisistä tavoitteista
miettikää, mitä etuja ryhmässä työskentelystä on tavoitteenne saavuttamisessa
- Pitäkää ryhmän meininki hyvänä
Kannustakaa ja auttakaa toisianne
- Jakakaa ideoitanne ja arvostakaa keskeneräisiäkin ideoita, yksi ainoa puolivalmis
ajatus saattaa herättää toisessa ryhmän jäsenessä iveronleimauksen
Kuunnelkaa, pallotelkaa ideoita ja kehittäkää niitä
- Kohdistakaa kritiikki asioihin, ei missään nimessä esittäjään
- Jokaisella ryhmän jäsenellä on vastuuta
Sopikaa ryhmän työnjaosta ja vastuualueista niin, että kaikilla on mielekästä
tekemistä ja tasainen määrä työtä
Sopikaa koska tapaatte ja miten toimitte jos joku joutuu olemaan pois
Sopikaa mihin tähtäätte ja miten siihen päästään
- Tavoitelkaa luottavaiseen ilmapiiriin perustuvaa flow- tilaa
ryhmätyö yliopistolla on oppimiskokemus
- Olkaa armollisia vaikka kaikki ei aina menisi niin kuin on sovittu
Tukekaa toistenne kehittymistä ja antakaa rakentavaa palautetta
Peilatkaa ryhmän toimintaa: jos joku ei tunnu toimivan, muuttakaa sitä
- Käykää projektin lopussa itsearviointi ja miettikää miten toimintaa voisi kehittää

Ryhmässä työskentely voidaan toteuttaa kahdella eri tavalla. Ryhmän jäsenten kesken voidaan sopia tietystä tehtävänjaosta, jolloin jokainen vastaa tehtävässä omasta osuudestaan, jotka lopuksi kootaan yhteiseksi kokonaisuudeksi. Suurempi etu ryhmästä on kuitenkin jokaiselle sen jäsenelle, jos yhteistä tehtävää pohditaan ja muokataan yhdessä keskustellen. Tällöin kukin ryhmän jäsen kantaa yhtäläisen vastuun koko työn etenemisestä ja on yhtäläisesti mukana kaikissa työskentelyn eri vaiheissa.

4.2 Opintopiirit

Yksi vanhimmista ryhmäopiskelun muodoista on opintopiiri. Opintopiiri on tietystä aiheesta kiinnostuneiden ihmisten omatoimisesti muodostama ryhmä, jonka tavoitteena on opiskella kurssin tai tiettyyn aiheeseen liittyvää asiaa yhdessä. Opintopiiri saattaa olla myös osa opetussuunitelmaan kuuluvaa laitoksen opetusta.

Olellaisinta opintopiiritöinnassa on, että ryhmä tapaa säännöllisesti, suunnittelee itse toimintansa ja käsittelee asioita sopimansa tavan mukaisesti. Opintopiirissä kukin ryhmän jäsen voi esimerkiksi pitää vuorollaan alustuksen jostain opintopiiriin aiheeseen liittyvästä teemasta, jonka jälkeen aiheesta keskustellaan yhdessä. Opintopiiriin voi perustaa hyvin erilaista aihetta tai tarkoitusta varten:

Luentopiiri

Luentopiirissä keskustellaan nimensä mukaisesti luennoista. Luentopiireissä syvennetään ja keskustellaan laajemmin luennoilla esitetyistä aiheista. Luentopiireissä voidaan myös verrata ja täydentää muistiinpanoja sekä käsitellä luennoitsijan antamia materiaaleja, tehtäviä tai muita lähteitä.

Lukupiiri

Lukupiirissä valmistaudutaan yhdessä kirjatenttiin. Tämä voidaan tehdä monella tavalla, esimerkiksi laatimalla tenttikirjojen aihepiireistä referaatteja tai alustuksia keskustelun pohjaksi. Lukupiirissä voidaan myös harjoitella erilaisia opiskelutekniikoita sekä sopia aikatauluja lukemiselle. Joskus lukupiiri voi toimia myös tentin osittain tai kokonaan korvaavan vaihtoehdona.

Artikkelipiirissä tutustutaan esimerkiksi tieteellisissä aikakauslehdissä julkaistuihin ajankohtaisiin ja mielenkiintoisiin artikkeleihin. Artikkeleista voidaan tehdä esimerkiksi referaatteja tai keskustella muuten niiden herättämistä ajatuksista.

Teemapiirissä voidaan tutustua tiettyyn aiheeseen tai teemaan ja jakaa siihen liittyviä lähdevinkkejä. Siinä voidaan käsitellä yhtä tai useampaa eri lähdettä valittuun teemaan tai ongelmaan liittyen.

Proseminaari- tai gradupiiri voi varsinaisen seminaariryhmän lisäksi olla kaivattu apu ja tuki eteen tulevien käytännön ongelmien jakamisessa ja pohtimisessa. Proseminaari- tai gradupiirissä voidaan keskittyä myös yhteisen aihealueen, tutkimuskohteen tai menetelmällisen lähestymistavan käsittelyyn ja selventämiseen.

Opintopiiriin ei tarvitse liittyä mitenkään mihinkään yliopiston kurssiin tai edes oppisisältöön. yliopistolla toimii useita spontaaneja opintopiirejä jotka keskustelevat mitä mielenkiintoisimmista asioista ja joilla ei ole virallista yhteyttä yliopistoon. Opintopiiriin voi myös tulla kuka tahansa asiasta kiinnostunut, pääaineesta tai opintotilastuksesta riippumatta. Järkevä osallistuminen opintopiiriin edellyttää sitoutumista ja halua työskennellä opiskeltavan asian eteen.

Jos kaikki opintopiiriin osallistuvat sitoutuvat toimintaan, voi opintopiiri toimia ilman ohjaajaakin, mutta opintopiiriin käynnistäminen ja asioiden käsittely saattavat vaatia myös vetäjää. Vetäjäksi voi pyytää esimerkiksi aiheesta kiinnostunutta vanhempaa opiskelijaa, jatko-opiskelijaa tai opettajaa. Opintopiirien käytännön järjestelyissä voi neuvoa ja tukea hakea esimerkiksi omasta ainejärjestöstä tai omalta laitokselta.

4.3 Yhdessä verkossa

Tietokoneet ja tietoverkot ovat tärkeitä työkaluja opinnoissa. Tietokoneet kannattaa nähdä myös muuna kuin muistiinpanovälineinä. Yliopisto käyttää useita erilaisia alustoja oppimisalustana. Verkko työskentelyssä on paljon hyviä puolia ja opintopiirien toimintaa-kin voi terävöittää erilaisten verkkoympäristöjen avulla.

Yksinkertaisinta on käyttää ilmaisia työkaluja jotka toimivat kaikilla alustoilla, kuten Google Docsia. Erilaisten kirjallisten töiden ja keskustelujen ylläpitäminen on helppoa, kun kaikki voivat muokata dokumentteja yhtä aikaa sekä kommentoida muiden työtä.

Kun käyttää tietoverkkoja opiskeluun, täytyy pitää mielessä samat käytössännöt kuin muuallakin internetissä. Ilmaise asiat selkeästi, ole pitkämielinen ja lue kertaalleen kommentit tai ajatukset joita aiot lähettää. Älä sano internetissä mitään mitä et voisi sanoa naamatusten luennolla tai opintopiirissä.

Muista Osmo Wiion viestinnän ensimmäinen laki: viestintä epäonnistuu aina paitsi vahingossa. Internetissä tekstiin liitettävä tunneskaala on huomattavasti rajoitetumpi kuin kasvotusten tapahtuvassa kommunikaatioissa ja esimerkiksi ironiaa tai huumoria ei oikein voi ilmaista. Ole siis pedanttisen tarkka ja pyri yksiselitteiseen ilmaisuun.

4.4 Ajatuksesta yhteiseksi ideaksi

Parhaimmillaan ryhmätyön dynamiikka kantaa ja ryhmästä tulee enemmän kuin osiensa summa ja jokaisen vahvuudet päätyvät hyödyttämään koko ryhmää. Tämä on ryhmäopiskelun ja ryhmässä työskentelyn merkittävimpiä etuja: ideoiden, kokemusten ja osaamisen jakaminen ja asioiden selvittäminen muiden kanssa luo positiivisen kehän ja auttaa ihmisiä saamaan itsestään parasta irti. Mitä heterogeenisempi ryhmä on, sitä todennäköisemmin löytyy täysin ennalta huomaamattomia näkemyksiä. Kannattaa olla avoin myös täysin yllättäville näkökulmille.

Yhdessä toimimisen arvokas taito

Ryhmätyö ei ole myötäsytynäinen kyky. Jokaisen pitää opetella ryhmätyön taidot ja ymmärtää, että ryhmässä työskentely tarkoittaa jatkuvien kompromissien tekemistä. Et esimerkiksi itse voi päättää täysin omista aikatauluistasi tai työtavoista – toisaalta saat käyttöösi kollektiivista älyä ja muiden ihmisten arvokkaita näkemyksiä. Ryhmässä joudut opettelemaan muiden ihmisten mielipiteiden kuuntelemista ja analysointia sekä omien ajatusten muotoilemista ja esittämistä niin, että muutkin ne ymmärtävät.

Vaadittuja taitoja ei opi itsestään tai yhdessä yössä. Yhdessä opiskelu tukee oppimistasi ja toimii peilinä asiantuntijuutesi ja työelämäminäsi kehittymiselle sekä kehittää siinä samalla myös omia sosiaalisia valmiuksiasi. Yhdessä työskentely on arkipäivää kaikilla tieteenaloilla. Vaikka et olisi tottunut työskentelemään porukassa, nyt on syytä opetella. Ilman sosiaalisia valmiuksia koulutuksesi ei ole valmis.

Omaa roolia etsimässä

Ryhmässä työskentely vaatii kykyä asettaa erilaisiin rooleihin ryhmän sisällä sekä kykyä tiedostaa oma vastuu ryhmän toiminnan onnistumisen kannalta. Ryhmässä toimimista voi hahmottaa vaikkapa seuraavan roolipelin avulla. Tätä voi käyttää sellaisenaan tai sen voi kytkeä johonkin käynnissä olevaan ryhmän työvaiheeseen:

Jokainen ryhmän jäsen kirjaa ylös itselleen tyypillisimmän sekä vieraimman ryhmässä toimimisen roolin. Olenko yleensä sivusta seuraava tarkkailija, maan pinnalle tiputtava kriitikko, uusia ajatuksia pursuava ideoija vai jotain aivan muuta?

Kerätään näitä ja muita mieleen tulleita rooleja pienille lapuille ryhmän jäsenten lukumäärää vastaava määrä. Ryhmässä toimimisen erilaisia rooleja voivat olla esimerkiksi puheenjohtaja, tarkkailija, ideoija ja kyseenalaistaja, kannustaja, sihteeri ja ryhmähen- gen ylläpitäjä.

Tarpeen tullen voidaan myös yhdessä miettiä, mitä eri roolit tarkoittavat, eli millaisena toimintana ja vaikutuksena ne näkyvät ryhmässä ulospäin. Kun käytössä olevat roolit on sovittu, jaetaan laput ryhmäläisten kesken, jolloin jokai- selle määrätty tietty rooli ryhmässä.

Valitussa ryhmätilanteessa, esimerkiksi ryhmäprojektin suunnittelussa, kukin ryhmän jäsen ottaa tiukasti sen roolin, joka hänelle on lapulla määritelty ja toimii sen roolin mukaisesti.

Tilanne jatkuu, kunnes asetettu tavoite on saatu toteutetuksi, esimerkiksi alustava ryh- mäprojektin suunnitelma on paperilla.

Roolipelin jälkeen mietitään yhdessä omaa roolia, sen sopivuutta omaan työskentelyyn ja vaikutuksia ryhmän toimintaan. Harjoitus voidaan myös toistaa eri rooleilla jossain toi- sessa ryhmätyön vaiheessa. Hieman ristiriitaisesti ryhmätyöskentelyssä pitää myös osata heittäytyä ja irrottautua tiukoista rooleista. Parhaimmillaan ryhmätyöskentely on yhteinen flow-tila jossa kellään ei ole ennalta määrättyä roolia ja kaikki osallistuvat yhden idean työstämiseen.

Ryhmä arvioi ja antaa palautetta

Onnistunut ryhmätyöskentely ja käytännön asioista sopiminen edellyttävät luottamusta ryhmän jäsenten välillä. Hyvin toimivassa ryhmässä ei ole vapaamatkustajia tai työroh- muja. Itsearviointi ja vertaisarviointi ovat työkaluja joilla yksittäinen opiskelija kehittää itseään. Samaa ideaa voidaan soveltaa myös koko ryhmään. Ryhmän toiminnan jatkuva arviointi auttaa saavuttamaan asetetut päämäärät ja lisäksi antaa ihmisille mahdollisuuden tarkistaa, onko heidän roolinsa ryhmädynamiikan suhteen paras mahdollinen.

Palautteen antaminen on ryhmässä jonkin verran haastavaa. Rehelliseen ja kehittävän palautteen antaminen kuitenkin edellyttää myös työskentelyyn negatiivisesti vaikuttaneiden seikkojen käsittelyä. Palautteen antamisesta on puhuttu toisaalla tässä oppaassa (luku 1.9) ja samat seikat pätevät myös ryhmäpalautteeseen.

Yksi hyvä työkalu ryhmän toiminnan hahmottamiseen palautekeskusteluissa on SWOT-analyysi. Vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien tarkastelu nelikentässä edesauttaa neutraalia ja asioihin keskittyvää palautetta. Työskentelyn aikana tai sen päätyttyä jokainen ryhmän jäsen voi myös antaa palautetta toisilleen. Palautteen antamisen voi toteuttaa esimerkiksi niin, että jokaiselle arvotaan henkilö, jolle hän palautteensa kohdistaa. Jokainen miettii kyseisen henkilön ryhmätyöskentelystä kolme vahvuutta ja kolme kehittämisehdotusta, jonka jälkeen palaute annetaan joko suullisesti tai lapuille kirjoittamalla.

5. Yliopistoyhteisö antoisamman opiskelun areenana?

Yliopisto ei ole talo tai virasto, se ei ole opettajat tai professorit. Yliopisto on ennekaikkea se yhteisö jonka kaikki yliopistolaiset muodostavat – virastomestareista ja fukseista professoreihin ja rehtoraattiin. Opiskelija on yliopistoyhteisön täysivaltainen jäsen joka muokkaa omalla tavallaan omaa ympäristöään ja tekee yliopistosta vähän kerrallaan itsensä näköisen. Yliopisto-opiskelu ei ole läpikulkua yliopiston läpi vaan kasvamista yliopistoon. Yliopisto-opiskelu on elämän ohella ihmisen parasta aikaa. Jokaisella on vastuu yliopisto-yhteisön hyvinvoinnista ja kehityksestä, myös opiskelijalla.

Tiedeyhteisö on opiskelun ja oppimisen yhteisö, jossa ovat oppimassa niin opiskelijat, opettajat kuin tutkijatkin. Opiskelijana olet omalla asenteellasi ja suhtautumisellasi luomassa tämän yhteisön ilmapiiriä. Aito kiinnostus omaan alaan sekä avoin asenne houkuttelevat pohtimaan asioita yhdessä ja myös pinnistelemään niiden kehittämiseksi. Kehitys on monesti kaksisuuntaista: innostunut opiskelija haastaa ja valuttaa innostustaan laitoksen henkilökunnalle, joka taas vastaa tähän positiivisesti.

Tiedeyhteisön jäsenyys ei tarkoita kuitenkaan duracell-pupun lailla häröilemistä, vaan ylipäättään avointa suhtautumista yliopistoon. Vaikka et kokisi tieteenalaa omaksesi tai vaikka painisit motivaatio-ongelmien kanssa, olet silti tiedeyhteisön jäsen. Sama koskee myös henkilökuntaa. Ihmisiä hekin ovat, huonoine ja hyvine päivineen.

5.1 Vuorovaikutusta yliopistossa

Opiskelijat, opettajat ja tutkijat jäävät valitettavan usein varsin vieraisiksi toisilleen, vaikka he toimivatkin samoissa tiloissa ja ovat kiinnostuneita samoista asioista. Koska sekä opiskelijoilla että opettajilla on paljon kokemuksia ja niiden mukanaan tuomaa asiantuntemusta opiskeluun ja opetukseen liittyen, tarvittaisiin vielä toimivia kanavia tämän tiedon jakamiselle laitosten sisällä sekä eri laitosten ja tiedekuntien välillä. Myös tutkiminen, opettaminen ja oppiminen voivat muodostaa hyvin toimivan ja tehokkaan kokonaisuuden, mikäli yhteistyöhön vain uskalletaan ja halutaan lähteä.

Yhteistyön ja asiantuntijuuden jakamisen esteitä ja raja-aitoja voi olla kolmella eri tasolla:

1. **Tieteentien alan asiantuntijoiden ja opiskelijoiden väliset rajat**, joita vahvistaa perinteinen ajatus opettajasta tai tutkijasta tiedon jakajana ja opiskelijasta tiedon vastaanottajana.
2. **Eri sisältöjen tai tieteenalojen väliset rajat**, joita vahvistaa sisällöllisesti hyvin erilainen osaaminen, jota voi olla niin laitoksen sisällä kuin eri laitosten ja tiedekuntien välillä.
3. **Organisaatioiden ja yksiköiden väliset rajat**, joita vahvistavat eri laitosten ja tiedekuntien fyysinen etäisyys, erilaiset vakiintuneet toimintatavat tai erilainen asema yliopiston hierarkiassa.

5.2 Tutkimusmatkalla yli tiedekuntarajojen

Ennemmin tai myöhemmin tulee eteesi hetki, jolloin oma tutkimuksellisen mielenkiinnon kohteesi jakautuu useamman eri tiedekunnan välille. Tiedekuntarajojen ylittäminen vaihtelee huomattavasti oppiaineittain, mutta yliopiston rakenteen yksi hienoimpia puolia on, että tämä on mahdollista. Sivuaeineopinnot tai tiedekuntarajat ylittävät tutkimusryhmät ovat yleisin tapa laajentaa omaa perspektiiviään oman oppiaineen yli. JOO-opinnot mahdollistavat opiskelun myös yliopistorajojen yli. Voit siis suorittaa yksittäisiä kursseja tai opintojaksokokonaisuuksia muista yliopistoista ja sisällyttää ne tutkintoosi. JOO-oikeuden hakemisesta oma tiedekuntasi osaa neuvoa tarkemmin.

Tiedekuntarajojen suhteen kannattaa muistaa muutama asia. Kaikkien tiedekuntien käytännöt eroavat toisistaan. Jotkut enemmän, jotkut vähemmän. Tiedekunnat puhuvat erilaista ”murretta”. Tenttivastauksien tyyli on todennäköisesti erilainen, ihmisten suhtautuminen ja jopa terminologia koskien samoja aiheita voi tuottaa aluksi päänvaivaa. Ole avoin.

Tiedon jakamisessa yli oppiainerajojen pätevät samat säännöt kuin oppiaineen sisäisessäkin vuorovaikutuksessa, minkä lisäksi tieteiden väliset raja-aidat muodostuvat vielä hieman toisella tavalla ja asettavat toisenlaisia vaatimuksia. Onnistuminen tieteiden välisen raja-aitojen ylittämisessä vaatii toisenlaisia ajatusmalleja ja aktiivista yritystä ymmärtää: sekä raja-aidan ylittäjältä että vastaanottavalta osapuolelta.

Helpoin tapa aloittaa tiedekuntarajat ylittävä yhteistyö on hankkiutua juttusille jonkun tiedekunnassa opiskelevan tai opettavan kanssa ja yksinkertaisesti keskustella. Yritä löytää joku ihminen jonka kanssa sinulla on yhteneväiset suunnitelmat ja intressit. Monitieteellisen yhteisön organisointi vaatii paljon aikaa ja vaivaa, ja kumpaakaan ei ihmisillä yleensä valitettavasti ole liikaa. Mitä pidemmälle asioita voi edistää epävirallisesti, sitä helpompaa niiden virallinen hoitaminen tulee olemaan. Epäviralliset suhteet ja niiden luominen ovat yliopisto-opiskelun tärkeää antia. Tämän lisäksi tällainen epävirallinen yhteistyö auttaa siirtämään ajatuksia ja hyviä juttuja nopeasti tiedekuntarajojen yli.

5.3 Oman ympäristön kehittäminen

Opetuksen kehittäminen kulostaa ideatasolla varmasti yhtä mielenkiintoiselta kuin hiljalleen kylmenevä kaurapuuro, mutta pitää sisällään itseasiassa aika paljon mahdollisuuksia. Kun katsot opintoja tarkemmin kokonaisuutena nimenomaan muita oppiaineita vasten, huomaat minkälaisia ongelmakohtia niissä on ja minkälaisia ratkaisuja ongelmiin on tarjottu. Useimmin opetuksen kehittämistyötä tehdään opintosuunnitelmien kautta. Näistä paljastuu selkeästi se, miten ristiriitaisia käsityksiä yliopistolla, rahoittajalla ja opiskelijalla voi olla hyvästä ja mielekkästä yliopisto-opetuksesta.

Opetussuunnitelmatyötä tehdään kolmella tasolla:

1. Tutkintoja koskevat asetukset
2. Tutkintovaatimukset
3. Yksittäisten opintojaksojen suunnitelmat

Näihin kaikkiin voi kyllä vaikuttaa, ja vaikuttaminen kannattaa tehdä eri reittejä. Yksittäiset opintojaksot ja niiden toteuttaminen ovat luovuttamattomasti kurssia pitävän opettajan päätettäviä. Akateeminen vapaus toimii myös tässä. Rankoissa laiminlyöntitapauksissa tiedekunta voi tietysti puuttua yksittäisen opettajan opetustapoihin ja kurssisisältöihin, mutta usein hankalissa tilanteissa pärjää, kun tietää kurssin loppuvan ajallaan ja sen kelpaavan ainakin huonosta esimerkistä.

Tutkintovaatimusten suunnittelukäytännöt vaihtelevat laitoksittain. Toisissa oppiaineissa opiskelijat ovat mukana koko prosessin alusta lähtien, toisissa taas tuloksista saatetaan vain informoida. Oma ainejärjestösi ja sen opintovastaavat tietävät oman laitoksesi tilanteen ja ottavat varmasti mielellään apua ja ideoita vastaan siitä, mihin huomiota pitäisi kiinnittää ja miten asioita voisi edistää.

Suunnittelutyö ei ole salatiedettä ja usein riviopiskelijoilla on erittäin paljon annettavaa opetussuunnitteluun, koska he katsovat asiaa opiskelijan silmien tasalta. Tätä voimavaraa kannattaa hyödyntää häikäilemättömästi: usein hallinnon ja ”opsutyön” kanssa pitkään vääntäneet saattavat kärsiä tietynlaisesta perspektiiviharhasta ja kaivatakin tuoretta silmäparia, joka osaa katsoa toimii joku asia käytännössä.

Yksittäisistä opintojaksoista kerätään pääsääntöisesti palautetta. Jatkuva palautteen antaminen saattaa tuntua turhautavalta, mutta on ihan oikeasti hyödyllistä ja tärkeää opintojakson sisällön kehittämisen kannalta. Hyvin harvoin huononkaan tuntuiset opettajat silkkaa ilkeyttään opettavat huonosti. Muista palautteen annossa aina asiallisuus ja rakentavuus.

5.4 Järjestöt, työryhmät ja verkostot vaikutuskanavana

Harvoin yksittäinen ihminen pystyy viemään läpi ideaa – oli se kuinka hyvä tahansa. Tarvitaan isompi porukka ja jo olemassa olevia rakenteita. Yleensä lähimpänä opiskelijaa on oma ainejärjestö, joka toimii linkkinä oman laitoksen ja opiskelijoiden välillä. Ylioppilaskunta on puolestaan eri tiedekuntien ja laitosten opiskelijoiden vaikutuskanava laajemmin yliopistolla. Yksin on vaikea saada mielipiteitään esiin ja muutosta aikaiseksi, mutta yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ongelmakohtiin on jo huomattavasti helpompaa puuttua. Kun asioista on ensin keskusteltu esimerkiksi ainejärjestön kokouksessa, on niitä helpompi ottaa esille erilaisissa työryhmissä tai vapaamuotoisemmissa keskusteluissa opettajien ja tutkijoiden kanssa.

Järjestö- ja ylioppilaskuntatoimintaa syytetään usein poliittisten broilereiden hautomoksi. Ne ovat sitäkin. Ihmiset tulevat järjestötoimintaan eri motiiveilla joista yksi voi hyvinkin olla poliittisen uran aloittaminen. Ja mikäs siinä, järjestötoiminta on hyvä tapa harjoitella politiikkaa ja vaikuttamista. Järjestötoiminta ja työryhmät ovat myös hyviä paikkoja kokeilla yliopisto-opiskelulle ja akateemiselle asiantuntijuudelle olennaisia taitoja, kuten hyvin perusteltujen mielipiteiden esittämistä ja suullista argumentointia sekä yhteistyötaitoja ja sosiaalisia valmiuksia. Myös järjestötoiminnan tuntemus, kehittämisprosesseihin tutustuminen, kokouskäytänteiden hallinta ja erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien organisointi ovat kenelle tahansa hyödyllisiä ja työelämässä varmasti arvostettuja valmiuksia.

Ainejärjestöjen toiminnasta ja niihin liittymisestä saat yleensä tietoa jo opiskelupaikan varmistumisesta kertovan tervetulokirjeen mukana, mutta hyödyllistä informaatiota löydät myös opinto-oppaista ja tuutoreilta sekä järjestöjen omilta [www-sivuilta](#). Oman ainejärjestön kautta löydät helpoimmin tietoa laitoksellesi ja tiedekunnassasi toimivista työryhmistä sekä niiden toiminnasta. Usein työryhmien opiskelijaedustajat myös valitaan ainejärjestöjen kautta.

Ylioppilaskunnan valiokuntien ja työryhmien kautta sinulla on hyvä mahdollisuus pysyä kärryillä myös muualla yliopistolla tehtävästä kehittämistyöstä. Opetusta kehitetään eri yksiköissä koko ajan. Suuret kehittämisprojektit ja -hankkeet nousevat muidenkin tietoisuuteen, mutta pienemmät kokeilut jäävät liian usein vain harvojen hyödynnettäväksi. Välttämättä onnistuneita, tai varsinkaan epäonnistuneita, kokemuksia ei jaeta ja hyödynnetä edes laitoksen tai tiedekunnan sisällä, saati sitten eri tiedekuntien rajoja ylittäen. Haasteellisinta, mutta samalla myös hedelmällisintä opetuksen kehittämisessä on yhdistää eri aloilta tuleva tietämys ja erityyppiset tavat toteuttaa opetusta. Se, että luonnontieteilijä katsoo asioita eri suunnasta kuin humanisti, saattaa olla varsin avartavaa oman toiminnan arvioimisen ja kehittämisen kannalta.

Ylioppilaskunnassa noin periaatteessa pyritään yhdistämään kaikkien eri tieteenalojen osaaminen. Tämä on haastavaa yliopistolla ja aivan yhtä hankalaa myös ylioppilaskunnassa. Ylioppilaskunnassa mietitään varmasti parhaita keinoja vähentää byrokratiaa ja tehdä maailmasta parempaa paikkaa, mutta isot laivat kääntyvät hitaasti ja ylioppilaskunnan toimintaan osallistuvien voimakas vaihtuvuus varmistaa, että kovin äkkinäisiä uudistuksia ei päästä tekemään.

Jos tutustut oppiaineesi, ylioppilaskuntasi tai ainejärjestösi arkistoihin, huomaat kuinka samat asiat nousevat vuosi toisensa perään esiin. Tämä on ymmärrettävää koska toimintaympäristö muuttuu hitaasti mutta toimijat vaihtuvat nopeimmillaan vuosittain. Jos tiedossasi on jokin yksittäinen asia joka kaipaavat muutosta, kannattaa sen historialliset taustat selvittää. Asiat menevät eteenpäin nopeammin jos voit osoittaa että siihen on suhtauduttu positiivisesti aiemmin ja että tarvetta muutokselle on.

5.5 Tempaise

Omaa laitostaan voi myös ravistella erilaisilla tempauksilla ja teemoilla kiinnittämään huomiota erilaisiin kehittämiskohtiin ja huomiota tarvitseviin seikkoihin. Ainejärjestösi osaa auttaa sinua koordinoinnissa, mutta seuraavia tapahtumia voi jatkokehittää ja soveltaa:

Opetuksen kehittämisen historiaa- teemapäivä

Jos samoista epäkohdista on jankattu vuositolkulla, voi samaa asiaa koskevat kehitysehdotukset laittaa aikajanelle ja kysyä, miksi asialle ei silti tapahdu mitään. Laitoksen arkistoista ja ainejärjestön kätköistä löytyy hyllykilometreittäin pöytäkirjoja, joissa asiat on yleensä huolellisesti dokumentoitu.

Tutkielma työn alla –paneeli

Opinnäytetyön, gradun tai seminaarityön kanssa painiville opiskelijoille voi järjestää yhdessä laitoksen kanssa keskustelutilaisuuden, jossa käydään läpi minkälaisia ongelmia opiskelijat kohtaavat ja miten näitä voisi ratkoa. Paneelin alustajiksi kannattaa ottaa monenlaisia ihmisiä.

Opintopiirimarkkinat

Jos opintopiiritoiminta ei vielä ole juurtunut osaksi laitoksesi toimintaa, voi sen käynnistämiseksi pystyttää opintopiirin käytännön järjestelyjä ja erilaisia aiheita kartoittavat opintopiirimarkkinat. Perusajatuksena on koota opintopiirityöskentelystä kiinnostuneet opiskelijat, opettajat ja tutkijat samaan paikkaan samaan aikaan, jolloin voidaan verrata kiinnostuksen kohteita ja ideoita sekä suunnitella opintopiiritoimintaa ja sopia opintopiirien perustamisesta. Etukäteen on syytä ottaa selvää opintopiiritoiminnasta ja siihen eri tahoilla tarjolla olevasta tuesta.

Samassa veneessä- tempaus

Keskustelukulttuuria ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta voi edistää monilla tavoilla. Yhteistyötä voi saada eteenpäin tapahtumalla, jossa kootaan mahdollisimman paljon tie-deyhteisön väkeä illanviettoon, kahvihetkeen, pelihetkeen tai taukojumppaan.

Nämä ovat siis vain ideoita ja heittoja, joiden pohjalta voi lähteä ideoimaan omaa tapahtumaa. **Muita mahdollisia ajatuksia ovat :**

- Millaisin taidoin työelämään? Alustajina jo työelämässä olevia entisiä opiskelijoita.
- Maailman merkillisin sivuaine! Alustajina erilaisia sivuaineita valinneita opiskelijoita.
- Valtava vaihto-opiskelukokemus! Alustajina ulkomailla vaihdossa olleita opiskelijoita.
- Korkeakouluharjoittelun haasteet! Alustajina harjoittelunsa suorittaneita opiskelijoita.
- Opi oppimaan, tule taitavaksi! Alustajina oppimisen ja opiskelun asiantuntijoita.
- Tehdäänkö täällä tutkimusta? Alustajina laitoksen tutkijoita ja tutkimusryhmiä.
- Ideasta oppinäytetyöksi! Alustajina laitoksen tutkijoita sekä seminaarien ohjaajia.

Opetuksen kehittäminen on varmasti ikuisuusprojekti, joka ei lopu milloinkaan. Näitä teemoja kannattaa pitää lähtölaukauksena tai nostona tietyille tapahtumalle. Älä pety jos juuri sinun tapahtumallasi ei ole välitöntä vaikutusta: useat opetuksen kehittämiseen liittyvät hankkeet kulkevat monta vuotta hallinnon rattaissa ennen kuin ne jalostuvat käytännön toimiksi. Näin se vain on.

Opettajien vastaanottoja ja mahdollisia opettajatuutoritapaamisia voi käyttää molemminpuolisen palautteen antamiseen, mutta hedelmällistä olisi ottaa keskusteluun mukaan samanaikaisesti useampia opettajia ja opiskelijoita. Tällaisia tilaisuuksia voivat järjestää niin opettajakunta kuin ainejärjestökin, mutta mieluiten tietysti molemmat yhdessä. Säännöllisille epävirallisemmille keskusteluhetkille kannattaa varata tietty viikonpäivä ja kellonaika esimerkiksi kerran kuussa. Tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki opiskelijat, opettajat ja tutkijat, ja keskustelun teemaksi voi nostaa tietyn kehittämistä vaativan opetusjärjestelyn tai kurssin, tai meneillään olevan opetussuunnitelmauudistuksen kokonaisuudessaan. Tärkeintä on, että jokaisella on mahdollisuus ideoida tilaisuuksien teemoja esimerkiksi palautelaatikon, yhteisen suunnitteluhetken tai verkon kautta. Tarpeen tullessa tilaisuuteen voidaan pyytää alustajaksi ja keskustelun herättäjäksi joku käsiteltävään aiheeseen perehtynyt opiskelija, opettaja tai jopa talon ulkopuolinen asiantuntija.

Palautelomakkeiden rinnalle tai niitä korvaamaan voidaan kehittää myös vuorovai-
kutteisempi tapa antaa palautetta ja osallistua opetuksen kehittämiseen. Tällainen keskusteluyhteys opiskelijoiden ja opettajien välille voidaan avata esimerkiksi verkkoon tai yhteiselle sähköpostilistalle. Nämä keskustelukanavat voivat toimia myös edellä mainittujen keskustelutilaisuuksien jatkeena, jolloin keskustelua on mahdollista jatkaa verkossa. Eri tavoin toteutetuissa yhteisissä keskusteluissa esiin nousseita ideoita on muistettava myös kirjata ylös, jotta niitä voidaan jälkepäin tuoda esille esimerkiksi opetussuunnitelmaa tai tutkintovaatimuksia uudistettaessa.

5.6 Entäs tempausun jälkeen?

Laitoksen tai tiedekunnan hitaasti muuttuvia käytänteitä voi ravisuttaa myös kiinnittämällä projektin tai tempauksen välityksellä huomiota johonkin yksittäiseen kehittämisen kohteeseen. Projektin tai tempauksen käynnistäjänä voi toimia esimerkiksi ainejärjestö tai työryhmä, mutta hedelmällisintä on, jos sekä opiskelijat että opettajat saadaan toimintaan mukaan jo suunnitteluvaiheessa. Yksittäinen tempaus voi olla esimerkiksi yhteisvoimin järjestetty päivä tapahtuma tai illanvietto, jonka aihepiiriksi on rajattu jokin laitoksella tai tiedekunnassa kehittämistä vaativa käytäntö tai ongelmaksi noussut asia.

6. Opiskelija ja terveys

Antoisampaan opiskeluun kuuluu tietysti monta muutakin asiaa kuin opiskelutekniikat. Yksi tärkeimmistä antoisaan opiskeluun liittyvistä kysymyksistä on luonnollisesti opiskelijan terveys. Terve ihminen jaksaa opiskella ja olla kiinnostunut uudesta. Terveystilamat heijastuvat nopeasti myös opintojen suorittamiseen ja oppimistuloksiin. Terveystilassa pätee sama kuin monessa muussakin asiassa: on helpompi ennaltaehkäistä kuin korjata vahinkoja.

Opiskeluun liittyy usein huomattavia odotuksia ja toiveita. Itsenäistyminen, kotoa pois muutto ja aikuiseksi kasvaminen osuvat samaan murrosvaiheeseen nuoren ihmisen elämässä. Joskus toiveet ja ennako-odotukset opiskelijan suhteen ovat suorastaan epärealistisia. Opiskelu on ennen kaikkea arkea, iloinen ja suruinen.

Suurin yksittäinen opiskelijan riskitekijä on yksin jääminen. Myös liian suuret odotukset ja toiveet saattavat aiheuttaa pettymystä. Suurimpana ongelmana voidaan pitää samojen käyttäytymismallien toistuvuutta. Lukiossa tai ammattikoulussa opittuja käyttäytymismalleja saattaa huomaamattaan käyttää yhä uudestaan, vaikka niiden negatiiviset vaikutukset tietäisikin.

Yliopistoissa on kuitenkin tuhansia ja taas tuhansia opiskelijoita. Analysoi omaa toimintaasi tarkkaan ja mieti minkälaiset käyttäytymismallit aiheuttavat ei-toivottuja seurauksia ja miten niitä voisi muuttaa. Yliopisto-opiskelijan aloittaminen on kuitenkin uusi alku ja hyvä tilanne puhdistaa pöytää. Kukaan ei välttämättä tunne sinua eikä liitä sinuun ennako-odotuksia.

Näistä aivan varmasti löytyy ihmisiä joiden maailmankuva ja ajattelutapa on samanlainen kuin sinulla. Näistä aivan varmasti löytyy ystäviä. Yliopistoilla on opiskelijan ja opettajan lisäksi huomattavan paljon harrastuskerhoja mitä moninaisimmista aiheista. Näihin kannattaa mennä ennakkoluulottomasti mukaan. Etsi itseäsi kiinnostava aihe ja mene mukaan. Vaikka ensimmäiset kerrat tuntuisivat hankalalta, älä luovuta.

6.1 Opiskelija ja viina

Viinanjuonti on väestötasolla suurimpia yksittäisiä terveysriskejä, eivätkä opiskelijat ole poikkeus. Liiallinen viinanjuonti aiheuttaa masennusta ja muita vakavia terveysongelmia. Lisäksi humalassa koheltamisen aiheuttamat tapaturmat ja muut ei-toivotut tilanteet, puhumattakaan darra-aamun morkkiksestä eivät ole omiaan parantamaan opiskelijan psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Viinanjuontiin ja juhlimiseen liittyy opiskelijakulttuurissa paljon perinteitä ja tapoja. Joskus viinanjuonin aiheuttama sosiaalinen yhteenkuuluvuus on tervetullutta ja toivotavaa, toisinaan taas ei. Opettele tuntemaan omat rajasi ja muista, että viina on vain osa yhdessäoloa. Jos tarvitset viinaa nauttiaksesi juhlista, mieti miksi näin on.

Jos olet väsynyt ja alakuloinen, jätä viina hetkeksi aikaa kokonaan pois kuvioista. Viinan ja masennuksen suhde on jo biologisesti vahva, tämän lisäksi krapulapäivien ja morkkiksien aiheuttama psyykinen kuorma voi olla yllättävän suuri. Viinanjuonti on myös merkittävä opiskelukykyä ja -motivaatiota laskeva tekijä. Internetistä löytyy lisää tietoa ja AUDIT-testi, jolla pystyt kartoittamaan omaa alkoholin käyttöäsi.

6.2 Opiskelijat ja liikunta

Urheilu on kivaa. Vaikka peruskoulun liikuntatunnit olisivatkin jättäneet perustavaa laatua olevan arven mieleesi, anna liikunnalle vielä mahdollisuus. Yliopistoissa on nimittäin liikuntapalveluja. Ne ovat opiskelijaystävällisesti hinnoiteltuja ja usein kampusalueiden lähelle sijoiteltuja. Lisäksi yliopistoilla toimii usein urheiluseuroja. Seurat järjestävät usein syksyllä erilaisia lajinäytöksiä ja alkeiskursseja, joilla voit aloittaa täysin uuden harrastuksen.

Liikunta on paitsi mukavaa, myös hyödyllistä. Lievän ja keskivaikean masennuksen hoidossa liikunnalla saavutetaan yhtä tehokkaita tuloksia kuin lääkähoidolla. Lisäksi liikunta parantaa unen laatua ja lisää vastustuskykyä. Nukut siis paremmin ja sairastat vähemmän. Liikuntaharrastuksen aloittaminen on myös luonteva tapa tutustua uusiin ihmisiin ja luoda sosiaalisia kontakteja. Lisäksi liikunta parantaa opiskelukykyäsi ja keskittymistäsi.

6.3 Opiskelijan psyykinen hyvinvointi

Opiskelu ei ole välivaihe vaan elämän ensimmäiset ruuhkavuodet. Minäkuvasi rakentuu opiskelujen aikana paljon. Jokaisella opiskelijalla on jossain vaiheessa opintojaan mieli massa ja tulevaisuuden kuvat epävarmoja. Tämä on täysin normaalia.

Tärkein mielenterveysongelmille altistava tekijä on yksinäisyys. Olemassa olevien ystävyys-suhteiden hoitoon kannattaa satsata aikaa ja vaivaa, tämän lisäksi uusista ympyröistä löytyy varmasti uusia ystäviä.

Toinen huomionarvoinen asia on itsensä vertaaminen muihin. Muut opiskelijat ovat täsmälleen samanlaisia kuin sinä, iloineen ja suruineen. Muut eivät pärjää sen paremmin tai huonommin. Älä ruoki fantasiaa itsestäsi ainoana joka ei pärjää. Muilla menee keskimäärin yhtä hyvin tai huonosti.

Itserefleksio on myös tärkeä työkalu psyykkisessä hyvinvoinnissa. Analysoi omia tapojasi ja mieti miten ne vaikuttavat kokonaisuuteen. Yleensä pienilläkin muutoksilla pystyy kurssia säätämään itsensä kannalta parempaan suuntaan.

Yliopisto on iso laitos eikä se itsessään tarjoa samanlaista sosiaalista verkostoa kuin toisen asteen oppilaitokset. Tämä olisikin mahdotonta, sillä yliopisto-opiskelijat tulevat huomattavan erilaisista ympäristöistä. Jokaisen opiskelijan täytyy itse rakentaa omat sosiaaliset verkostonsa ja löytää jotain, johon kokea yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Se voi olla ainejärjestö, urheiluseura tai oman vuosikurssin opiskelukaverit, mutta jotain kannattaa löytää.

Opiskelijoille suunnattuja tukipalveluja on myös mahdotonta kohdentaa tarkasti, koska ihmisten tarpeet ovat erilaisia. Perheelliset opiskelijat tarvitsevat erilaista tukea kuin juuri lukiosta fuksivuoteen siirtyneet nuoret. Siksi onkin tärkeää että sinä itse otat aktiivisen asenteen ja pyydät apua ajoissa. Sitä on kyllä saatavilla, mutta valitettavasti sitä ei pyytämättä saa. Yliopiston kokoiseen yksikköön mahtuu monenlaista viheltäjää ja et todellakaan ole ensimmäinen joka saattaa tarvita mielenterveyspalveluita. Se ei ole maailmanloppu tai edes hävettävää. Se on viisautta. Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö (YTHS) ei luovuta potilastietoja eteenpäin, ja kaikki hoitokontaktit ovat luottamuksellisia. Et siis joudu myöhemmin selvittämään mielenterveysasioitasi opiskeluissasi tai työelämässä.

Koulutusosalasta riippuen opiskelukulttuuri saattaa olla hyvinkin yksilökeskeinen ja kova. Tämä luo omat reunaehdot opiskelijan kasassa pysymiselle. Tärkein neuvo on pyytää apua ajoissa.

6.4 Oppimishäiriöt

Yleensä oppimishäiriöt huomataan jo ennen yliopisto-opiskelua. Joskus saattaa kuitenkin olla, että motivaatio-ongelmien ja oppimiseen liittyvien ongelmien takana onkin neurologinen sairaus. Oppimishäiriöt ovat neurobiologisia tiloja. Jos epäilet itselläsi oppimishäiriötä, ota yhteys opintopsykologiin tai YTHS:ään tilanteen jatkokartoitusta varten.

Oppimishäiriöllä ei ole mitään tekemistä älyllisen kapasiteetin kanssa. Oppimishäiriöitä on useita erilaisia, joista dysleksia eli lukihäiriö lienee yleisin. Muita mahdollisia oppimishäiriöitä ovat esimerkiksi erilaiset tarkkaavaisuushäiriöt.

Erilaisista oppimishäiriöistä on julkaistu paljon tutkimustietoa. Oppimishäiriöinen pystyy suorittamaan akateemisen loppututkimuksen siinä missä kuka tahansa muukin. Oppimisasennetta ja oppimistapoja joutuu varmasti muuttamaan. Jos esimerkiksi puhutun selityksen seuraaminen on hankalaa, kannattaa luento nauhoittaa ja purkaa kotona itselleen ymmärrettävämmiksi palasiksi. Jos taas esimerkiksi kalvojen seuraaminen on lukihäiriöisenä hankalaa, voi läppärin kameralla napata kuvan jokaisesta kalvosta ja tutkia niitä kotona kaikessa rauhassa. Vastaavia tapoja voi tietysti myös käyttää vaikei olisikaan erilainen oppija. Tarkoitus pyhittää tässä suhteessa keinot- pääasia että tulosta syntyy.

6.5 Stressi

Ilman stressiä ihminen tulee hulluksi. Pieni määrä stressiä on välttämätöntä jo mielenterveydenkin kannalta. Liika on kuitenkin liikaa tässäkin asiassa. Stressi on hyvä esimerkki mekanismista, jossa päänsisäiset asiat alkavat nopeastikin vaikuttamaan fyysisen terveyteen. Stressin oireina saattaa olla sydämen rytmihäiriöitä, verenpainetta, painonhallinnan ongelmia ja alentunutta vastustuskykyä.

Stressimekanismi on hyvin yksinkertaista. Jos sinulla on liian paljon töitä tehtävänä etkä koe pystyväsi pitämään kaikkia palloja ilmassa, tulee stressi. Mitään yksiselitteistä rajaa ei voida antaa, stressiraja on aina yksilökohtainen. Opi tuntemaan itsesi ja huomaa missä kohtaa mennään liian lujaa. Kuuntele myös herkällä korvalla lähipiiriäsi, aina joskus

kumuloituvaa stressiä ei välttämättä itse huomaa.

Tärkein stressinhallinnallinen taito on kyetä sanomaan ei. Ein sanomisen taito ei ole aivan niin triviaali kuin voisi kuvitella. Yleensä kaikenlaiset hommat lankeavat kerta toisensa jälkeen samoille ihmisille. Jos sinusta tuntuu että sinulla on liikaa töitä ja joku kysyy sinua hoitamaan ”jonkun pienen homman” kysy halutaanko homma hoidettavan vähän sinnepäin ja miten sattuu (jolloin voit tehdä sen) vai halutaanko homma hoidettavaksi kunnolla.

Toinen työkalu stressinhallintaan on priorisointilista. Kirjoita kaikki, siis suuret ja pienet asiat, yhdeksi listaksi. Erottele nämä kahdeksi listaksi: pitkän tähtäimen projektit (tutkielmat, tutkinnot yms.) ja lyhyet (lukutavoitteet, kurssitentit, ainejärjestötehtävät) ja anna molemmissa listoissa tehtäville priorisoinnit. Mitä isompi numero, sitä alempi prioriteetti. Tämän jälkeen ala kylmästi karsimaan alemmista prioriteeteista. Näin saat hyvän kuvan siitä, mikä sinua kuormittaa ja mikä on mielestäsi tärkeää.

6.7 Työt ja toimeentulo

Opiskelijoista suurin osa käy töissä opintojensa aikana. Usein työssäkäynti on välttämätöntä jo toimeentulonkin kannalta. Työnteko ei itsessään ole hyvä tai paha asia, ja usein työnteko auttaa opiskelijaa saamaan jalansijaa työmarkkinoilta jo ennen valmistumistaan. Työssäkäynnissä kannattaa kuitenkin pitää järki päässä ja muistaa, että opiskelu on opiskelijan päätoimi.

Työssäkäynti on kuitenkin myös iso yksittäinen opintoja viivästyttävä tekijä. Työtä miettiessä kannattaa pitää mielessä muutama asia: työnteko on rankkaa. Ei kannata kuvitella pystyvänsä opiskelemaan täysipainoisesti, jos työntekoon käytetään 15 viikkotuntia. Kannattaa siis mitoittaa työntekonsa niin että aikaa jää opiskelulle ja vapaa-ajalle.

Kannattaa etsiä oman alan töitä. Tämä on tietysti helpommin sanottu kuin tehty. Oman alan työ on silti motivoivampaa ja helpommin yhteydessä opiskeluusi ja oppimiseesi.

Työympäristö tuo sosiaalisia tekijöitä elämääsi. Työkaverit ovat uusi sosiaalinen piiri joihin on varmasti kiva tutustua, toisaalta taas uusi sosiaalinen ympäristö tuo lisää stressitekijöitä kenties jo ennestään kuormittuneeseen opiskelijan arkeen.

Omaa työntekoaan kannattaa tarkastella kriittisesti. Jos työssäkäynti ei ole toimeentulon kannalta ehdottoman välttämätöntä, kannattaa pysähtyä miettimään saisiko työelämäkokeudesta jostain muualta helpommin?

Kannattaa myös huomata, että opiskelun eri vaiheet kuormittavat eri tavalla. Opiskelun alkuvaiheessa opiskeltavat kokonaisuudet ovat pienempiä ja niiden lomaan saa ripoteltua työvuoroja – opintojen loppuvaiheessa taas opiskeltavat kokonaisuudet ovat laajoja ja vaativat paljon itseopiskelua. Tämän takia työnteko opintojen loppuvaiheessa on haitallisempaa kuin alkuvaiheessa. Toisaalta taas alkuvaiheessa opiskelu saattaa olla hyvinkin intensiivistä ja työvuorojen sopiminen opiskelun mukaan hankalaa.

Jos opintojen loppuvaiheessa saa työpaikan, kannattaa selvittää onko mahdollista ottaa opintovapaata ja keskittyä tietty aika esimerkiksi pelkästään gradun kirjoittamiseen.

Työnteon positiiviset puolet saattavat helposti selättää opiskeluarjen. Kannattaa siis tarkkailla itseään ja huomata ajoissa, jos työnteko alkaa häiritä opiskeluja. Töitä kyllä ehtii tekemään myöhemminkin, ja opinnot saa määrätietoisella opiskelulla suoritettua nopeasti. Pysähdy aina miettimään, jos jätät työvuoron takia suorittamatta opintoja. Onko se todellakin välttämätöntä toimeentuloksi tai urasi kannalta ja mitä se tekee opinnoillesi? Kovin montaa kertaa näin ei kannata tehdä. Esimerkiksi ryhmätyöt ja ryhmän dynamiikka kärsivät jos joudut olemaan pois, vaikka tapaamiskerralle ei olisi sovittu mitään muodollista ohjelmaa tai työtä.

6.8 KELA, Sossu ja muut

Kela maksaa opiskelijoille opintotukea ja takaa opintolainan. Opintotuen määrä ja siihen liittyvät säännöt kannattaa selvittää kelan verkkosivuilta. Opiskelijoilla saattaa olla vuoden aikana kymmeniä työnantajia, ja on opiskelijan velvollisuus pysyä perässä tuloistaan. Kannattaa säästää kaikki palkanauhat ja vahtia, että tulorajat eivät ylitä.

Opintolaina on myös yksi mahdollisuus. Sen nostaminen ei ole pakollista, mutta sitä ei myöskään kannata kategorisesti poissulkea. Selvitä mikä on itsellesi paras muoto rahoittaa opintojesi aikainen eläminen.

Jos kaikki muu epäonnistuu, kotikuntasi sosiaalitoimisto maksaa sinulle toimeentulotukea. Tämä on viimesijainen sosiaalietuus joka on tarkoitettu siihen kun kaikki menee päreiksi- ei siis opintolainan korvikkeeksi. Sossun varaan ei siis kannata laskea. Toimeentulotuessa luovut omasta taloudellisesta autonomiastasi ja pelaat sossun sääntöjen mukaan- esimerkiksi työssäkäynti tai vanhemmilta saatu taloudellinen tuki on hankalasti yhdistettävissä toimeentulotukeen.

6.9 Lainsäädäntö

Tampereen yliopistolla kiertää legenda, jonka mukaan rehtori on kertaalleen linjannut yliopiston tehtävien olevan tutkimus, opetus ja hallinto. Opiskeluun ja yliopistoon vaikuttaa useita lakeja, säädöksiä, asetuksia ja käytäntöjä. Osa näistä muuttuu kaiken aikaa, osa taas on paikallaan kuin tervaskannot. Yliopistoissa byrokratia on usein jotain massiivisen ja valtavan väliltä, tähän tarvitsee vain tottua. Yleisenä elämänohjeena kannattaa sanoa, että yliopiston lähettämiin selvityspyyntöihin, ukaaseihin, kirjeisiin ja ilmoituksiin on vastattava jos niissä vastausta pyydetään. Jos et ymmärrä mitä yliopisto haluaa, kysy ainejärjestösi tai ylioppilaskuntasi opintoasioista vastaavalta henkilöltä tai kirjeen lähettäjältä. Todennäköisesti ilman vastausta jotain hyvin ratkaisevaa tapahtuu, ja joskus nopeallakin aikataululla.

Kannattaa myös muistaa että hyvin harvoin kukaan tekee asioita tyhmästi ihan kiusallaan. Hallinnon sedät ja tädit ovat opiskelijan puolella, mutta joskus ajattelumallien ja -tapojen erot saattavat aiheuttaa törmäyksiä. Hallinnon kanssa puljaaminen vaatii pitkiä hermoja ja hyvää pinnaa. Rähäämällä ei ole kukaan saanut asioitaan edistettyä.

Yliopisto ei kuitenkaan ole mikään mielivaltainen kafkamainen virasto joka tekee mitä itse huvittaa. Jos koet tulevasi väärin kohdelluksi voit valittaa päätöksistä. Aivan aluksi

kannattaa olla yhteydessä ylioppilaskuntaan tai muuhun ainejärjestösi edunvalvontaan. Heillä on todennäköisesti kokemusta ja näkemystä siitä, missä kohtaa prosessi menee pieleen ja mitä sille voi tehdä.

Tärkeimpiä opiskelijoihin liittyviä lakeja on opintojen rajuuslaki. Tämä tarkoittaa, että opintojen kesto on rajattu tietyn mittaiseksi. Ota selvää mitkä säädökset koskevat sinua, koska ne vaihtelevat oppiaineittain ja aloitusvuosittain. Yliopisto kyllä muistuttaa sinua opintoaikasi päättymisestä.

Toinen opiskelijoihin toivottavasti hyvin vähän vaikuttava laki on niin sanottu sora-laki. Tämän lain perusteella voidaan tietyin, painavin perustein poistaa opiskelijalta opinto-oikeus jos hän on tekemisissä alaikäisten kanssa ja syyllistynyt tiettyihin, raskaisiin rikoksiin.

6.10 Opiskelijan oikeusturva

Useimmat opiskelijoiden oikeusturvaan liittyvät asiat koskevat opintosuoritusten tai opin-
näytetöiden arviointia. Näissä tapauksissa yliopistolla on yleensä selkeä rakenne, jonka
mukaan päätöksistä voi valittaa. Ota selvää mikä on oma tiedekuntasi tapa ja toimi sen
mukaan. Kaikkia tiedekuntia koskee tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntö, joka löytyy
ainakin yliopiston sisäisestä intranetistä. Sieltä selviää esimerkiksi se, että suoritusten arvi-
ointiajoissa on rajoituksia: opettaja ei voi roikottaa tentin suoritusmerkintöjä ja arvosanoja
kuukausitolkulla.

Oikeusturvatapauksissa kannattaa apua ja neuvoja pyytää heti kun tulee epäoikeuden-
mukaisesti kohdelluksi. Aikarajat ovat melko tiukkoja ja muodollinen valitus on tehtävä
yleensä kahden viikon kuluessa tapahtumasta. Etsi siis johtosäännöt sekä tiedekunnan
ohjeistus ja tarvittaessa apua saa myös tiedekunnasta tai oppiaineesi amanuenssilta sekä
opintoneuvojalta. Epäselvissä ja hankalissa tapauksissa kannattaa pyytää kaikki mahdol-
linen kirjallisenä ja muistaa myös itse käyttäytyä asiallisesti. Jos ongelma koskee opintoja
yleensä, voi asiaa lähteä selvittämään ja käytäntöjä muuttamaan yhdessä ainejärjestön
opintovastaavan kanssa. Myös ylioppilaskunnan asiantuntijoilta voi pyytää apua, mie-
lueummin jo ennen kuin asiat ja ihmissuhteet menevät kokonaan solmuun.

6.11 YTHS

Opiskelijoiden terveydenhuollosta vastaa YTHS. Maksat jäsenmaksusi yhteydessä erään-
laista terveysvakuutusta jolla saat käyttää yths:n palveluja ollessasi läsnä oleva opiskelija.
Yths:n palvelut ovat huomattavan edullisia ja laajoja. Yths vastaa yleisterveyden, suun
terveyden ja mielenterveyden palveluista. Yths on hoitotakuun piirissä, joten lääkärinaika
lohkeaa yleensä kivuttomasti.

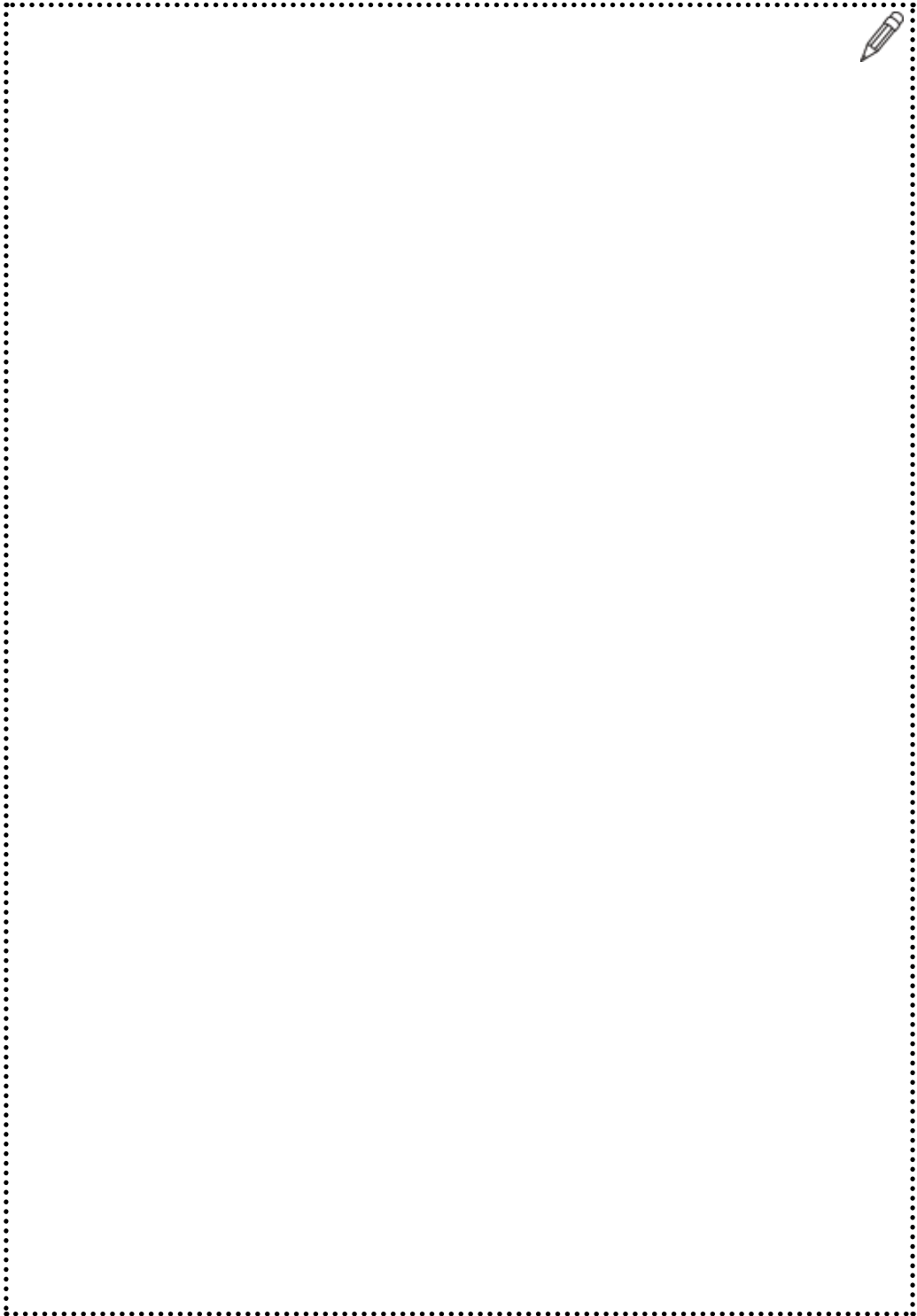
Akuuteissa tapauksissa ota yhteys lähimpään terveyskeskuspäivystykseen.

7. Katse kohti tulevaisuutta

Toivottavasti opiskelustasi yliopistossa ei tullut sitä kuin mitä siltä odotit. Yliopiston tehtävänä on ennekaikkea antaa työkalupakki ja peruslähtökohdat maailman kohtaamiseen. Näillä työkaluilla sinun pitäisi päästä alkuun, mutta oppiminen ja uuden löytäminen ei lopu onneksi koskaan.

Yliopisto-opiskelun tärkeimpiä anteja ovat päähän kaadetun tiedon lisäksi uudet ystävät ja ammatilliset suhteet, sivuainekokonaisuuksien kautta löydetyt täysin uudet tieteen maailmat, kyky käyttää tieteellistä metodologiaa maailman ilmiöiden selittämiseen ja ennen kaikkea kasvu. Yliopisto-opiskelun aikana voit parhaimmillaan löytää oman itsesi ja kasvaa ihmisenä. Suuria sanoja, mutta yliopisto-opiskelu on usein parasta mitä ihminen voi tehdä housut jalassa.

Muistiinpanoja:

HELSINGIN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA | HYY